

TÜRKİYE İDMAN CEMİYETLERİ İTTİFAKI RAPORLARINDA KOCAELİ MINTIKASI (1924-1933)

Kürşat Nusret ERDEN*
Taner BİLGİN**

ÖZ

Ülkemizde spor kulüplerinin teşkilatlanma süreci Cumhuriyet öncesi döneme kadar uzansa da tüm kulüplerin belirli bir esas dâhilinde tek çatı altında toplanması, 22 Mayıs 1922'de kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) ile mümkün olmuştur. TİCİ'nin kuruluşuyla birlikte, kabul edilen program çerçevesinde memleket genelindeki sportif faaliyetler "İdman Mıntıklarına" ayrılmıştır. 1935 yılına gelindiğinde ülke hudutları dâhilindeki faaliyet sahası 28 mıntıkaya yükselirken, Kocaeli Mıntıkası bu yapı içerisindeki yerini 6 Ağustos 1924 tarihinde almıştır. Çalışma; TİCİ'nin 1924-1933 yılları arasında gerçekleştirilen genel kongrelerine sunulan resmî raporlar, dönemin basını ve Cumhuriyet Arşivi belgeleri ışığında, Kocaeli'deki sportif faaliyetleri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, Cumhuriyet'in ilanını izleyen ilk on yıllık süreçte Kocaeli'de sporun hangi branşlarda icra edildiği, Kocaeli mıntıkaya heyetini kimler tarafından temsil edildiği, altyapı imkânları ve gelişme düzeyi değerlendirilerek; bölge sporunun tarihsel süreç içerisindeki ilerleyişi ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk İdman Cemiyetleri İttifakı, Kocaeli Mıntıkası, İzmit, Adapazarı

REPORTS FROM THE UNION OF TURKISH SPORTS ASSOCIATIONS ON THE KOCAELI REGION (1924-1933)

ABSTRACT

Although the process of organizing sports clubs in our country dates back to the pre-republican period, it was thanks to the creation of the Turkish Sports Associations Union (TİCİ) on May 22, 1922, that all clubs were able to be grouped under a single banner, according to certain principles. With the creation of the TİCİ, sporting activities throughout the country were divided into "sports zones" within the framework of the adopted program. In 1935, the number of activity zones within the country's borders increased to 28, with the Kocaeli zone having been incorporated into this structure on August 6, 1924. This study aims to determine the sporting activities practiced in Kocaeli in light of the official reports presented at the TİCİ general congresses between 1924 and 1933, the press of the time, and documents from the Republic's archives. Within this framework, the sporting disciplines practiced in Kocaeli during the first decade following the proclamation of the Republic, the people who represented the Kocaeli Regional Commission, the available infrastructure and the level of development will be assessed in order to highlight the evolution of sport in the region throughout history.

Keywords: Union of Turkish Sports Associations, Kocaeli Region, İzmit, Adapazarı

Giriş

Ülkemizde spor kulüplerinin teşkilatlanma süreci, Cumhuriyet öncesi dönemde başlamıştır.¹ Sırasıyla; İstanbul Futbol Birliği (1903-1910), Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti (1908-

---

Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 20.02.2026

Yayına Kabul Tarihi: 25.06.2026

* Dr., Kütahya Belediyesi Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesi, Kütahya, ORCID ID: 0000-0001-9821-6229, E-posta: kne43@hotmail.com

** Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü, BİLECİK, ORCID ID: 0000-0001-6018-5957, E-posta: taner.bilgin@bilecik.edu.tr

¹ Osmanlı Devleti'nin son döneminde İstanbul'da faaliyete geçen spor cemiyet ve dernekleri hakkında geniş bilgi için bkz: Arif Kolay, Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde İstanbul'da kurulan Sporla İlgili Kulüp, Cemiyet ve Dernekler, MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C. 15, Sayı:3, Eylül 2017, ss. 147-168.

1922), İstanbul Futbol Kulüpleri Ligi (1910-1914), Cuma Ligi (1912-1915), Cuma Birliği (1915-1922), Türkiye İdman Birliği (1919-1922), Pazar Ligi (1920-1922) isimli kuruluşlar faaliyet göstermiştir. Yaşanan bu süreçte memleket genelinde kulüp sayısının hızla artması, takımların farklı isimler altında ligler kurmaya devam etmesi, yaşanan anlaşmazlıklar ve futbol dışındaki branşlara yönelimin artması spor faaliyetlerinin belirli kurallar çerçevesinde merkezi bir yapıya kavuşturulmasını zorunlu kılmıştır (Yaşın vd. 2023, s. 14-19). Bu sorunları gidermek amacıyla İstanbul'da bir araya gelen 14 Türk Spor kulübü, delege temsilcilerinden oluşan *İdman İttifak-ı Heyet-i Muvakkatesi* adında bir komisyon kurmuştur. Söz konusu komisyonun hazırladığı yönetmeliğin 22 Mayıs 1922 tarihinde hükümet tarafından onaylanmasıyla, spor kulüplerimiz Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) adı altında ilk kez tek bir çatı altında toplanmıştır (Doster, 2009, s. 244-245). Ardından 1924 yılında alınan kararla birlikte TİCİ, kamu yararını gözetilen dernekler arasına alınmıştır (Fişek, 1980, s. 355). İttifak bünyesinde ilk kurulan federasyonlar ise atletizm, güreş ve futbol olmuştur (Keten, 1974, s.34).

TİCİ'nin kurulmasının ardından ittifakın kabul ettiği program çerçevesinde memleket genelindeki sportif faaliyetler idman mıntıklarına ayrılmıştır. İttifakın ilk kongresinden 1925 yılına kadar geçen süreçte Edirne, İzmir, İstanbul, Eskişehir, Adana, Antalya, Ankara, Bahriye, Bursa, Harbiye, Canik, Karesi, Konya, Kocaeli, Trabzon, Denizli, Giresun ve Uşak mıntıkları kurulmuştur (TİCİTHU, 1926, s. 18).² 1927 yılında Bilecik ve Kütahya mıntıkları tesis edilirken, Bahriye ve Harbiye mıntıkları ise lağvedilmiştir (TİCİTHU, 1927, s.18). TİCİ'nin 28 Eylül 1926 tarihinde gerçekleştirilen 3. Umumi Kongresi ile 2 Eylül 1927'de düzenlenen 4. Umumi Kongresi arasında geçen dönemde mıntika sayısı 20'ye yükselmiştir (TİCİTHU, 1928, s. 23). Aşağıdaki tabloda, belirtilen tarihler arasında kurulan mıntıkların adları ile renkleri şöyledir:

Mıntıkann İsmi	Kuruluş Tarihi	Rengi
Edirne	13 Eylül 1924	Sarı-Siyah
İzmir	20 Kanun-ı Evvel 1924	Mor
İstanbul	Haziran 1923	Kırmızı
Eskişehir	13 Eylül 1924	Siyah
Adana	1924	Siyah
Amasya	12 Haziran 1927	Lacivert-Beyaz
Antalya	Haziran 1924	Turuncu
Ankara	Ağustos 1923	Yeşil
Balıkesir	1 Şubat 1924	Kurşuni
Bursa	25 Ağustos 1924	Düz Beyaz Ortada Yeşil Kuşak ortasında Beyaz kuşak
Bilecik	11 Kanun-ı Sani 1927	Yeşil-Siyah
Canik	1 Nisan 1924	Sarı
Denizli	23 Kanun-i Evvel 1925	Yeşil-Kırmızı
Trabzon	27 Mayıs 1924	Vişne Çürüğü
Uşak	23 Kanun-ı Evvel 1925	Eflatun

² TİCİTHU, "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Teşkilât ve Hesabât-ı Umûmiye" adlı eserin kısaltılmasıdır. Bundan sonraki atıflarda bu kısaltmayla kullanılacaktır.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Raporlarında Kocaeli Mıntıkası (1924-1933)

Kocaeli	6 Ağustos 1924	Kahverengi
Konya	17 Ağustos 1924	Sarı-Yeşil
Kütahya	27 Nisan 1927	Sarı-Kırmızı
Giresun	13 Şubat 1926	Baruti
Mersin	12 Eylül 1927	Kırmızı-Lacivert

Tablo 1: 28 Eylül 1926 – 2 Eylül 1927 tarihlerinde Ülke Genelinde Tesis Edilen İdman Mıntıkları

1935 yılına gelindiğinde, ülke hudutları dâhilinde Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın faaliyet sahası 28 mıntıkaya taksim edilmiştir. Bu süreçte Bandırma, Çanakkale, Çukurova, Diyarbakır, Aydın, Afyon, Isparta, Manisa, Muğla ve Ordu vilayetleri teşkil olunan yeni mıntıklar arasında yer almıştır (BCA. 490-1-0-0/1108-44-1).

TİCİ, kuruluşundan 1936 yılına kadar geçen sürede, ülke genelindeki mıntıklardan seçilen delegelerin katılımıyla toplam sekiz kongre düzenlemiştir. Bu kongrelerde sporun ülke tarihinde ilerlemesine yönelik politikalar müzakere edilmiş, mıntika delegelerinden gelen raporlar tetkik edilmiş ve bölgelerde mevcut bütçelerin tespiti gibi hususlar ele alınmıştır. TİCİ'nin ilk umumi kongresi 16 idman mıntikasının katılımıyla 5 -12 Eylül 1924 tarihleri arasında yapılmıştır. Bu kongreye Adana'dan 3, Ankara'dan 11, Eskişehir'den 4, İstanbul'dan 43, Bahriye'den 8, Canik'ten 2, Trabzon'dan 1, Karesi'den 6, Antalya'dan 4, Edirne'den 11, İzmir'den 9, İzmit'ten 5, Bursa'dan 6, Harbiye'den 12, Konya'dan 6, Atletizm federasyonundan 13, Güreş federasyonundan 6, Futbol federasyonundan 12 ve Bisiklet federasyonundan 6 delege katılmıştır (Aydın Tarihi, 1340, s. 228, 231). İttifakın İkinci Umumi kongresi 18 Eylül -1 Ekim 1925 tarihleri arasında gerçeklemiştir. İlk celse cuma günü saat üçte 96 delege ve 46 azanın katılımıyla Başvekil İsmet Paşa'nın nutkuyla açılmıştır (Aydın Tarihi, 1341, s. 527).

Üçüncü Kongre Ankara Türk Ocağı binasında 28 Eylül 1926'da salı günü saat beşte 109 delegenin katılımıyla yapılmış, 1 Ekim 1926'da tamamlanmıştır (Aydın Tarihi, 1926, s. 1600). Ardından bu toplantıları 3-9 Eylül 1927 (dördüncü), 2-8 Ocak 1931 (beşinci), 20-25 Haziran 1932 (altıncı) ve 25-28 Ekim 1933 (yedinci) tarihlerinde yapılan genel kongreler izlemiştir (Bolat, 2025, s. 798). On dört yıllık faaliyeti süresince bağımsız bir kuruluş olarak faaliyetlerini sürdüren Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı sekizinci ve son spor kongresini 13 Nisan 1936'de saat on birde Ankara Halkevinde yapmıştır (Bayazit vd., 2017, s. 216). Bu son kongrede, Adliye Bakanı Saracoğlu Şükrü'nün açılış konuşmasının ardından başkanlık divanı seçimine geçilmiştir. Seçim sonucunda başkanlığa Şükrü Saracoğlu, asbaşkanlıklara ise sayılardan General Ali Hikmet ve Rahmi Apak getirilmiştir. Daha sonra encümenlerin belirlenmesine geçilerek; Umumi Merkez ve Federasyon Raporlarını Tetkik Encümeni, Hesap Encümeni, Dilek Encümeni, Mıntika Raporlarını Tetkik Encümeni ve Nizamname Encümeni olmak üzere beş ayrı çalışma grubu oluşturulmuştur (Aydın Tarihi, 1936, s. 4). 1936 yılı nisan ayında yapılan son genel kurulun ardından TİCİ, Türk Spor Kurumu adını almıştır.

TİCİ, faaliyette bulunduğu dönem boyunca memleket genelinde sporun hızla gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlamıştır. Öyle ki İttifak kurulduğunda yalnızca 14 olan spor kulübü sayısı; 1933 yılında 230'a, 1938 yılında ise 442'ye ulaşmıştır (15 inci Yıl Ulus Günlük Gazetesi İlavesi, s. 67). Benzer şekilde, 1923 yılında 827 olan lisanslı sporcu sayısı; 1928 yılında 6.380'e, 1933 yılında ise 10.450'ye yükselmiştir (Kurt vd., 2016, s. 71).

Kocaeli Spor Mıntıkası

Kocaeli'de modern spor hayatı, 1909- 1910 yıllarında futbolla başladı. O tarihlerde İzmit'teki Fransız mektebi talebelerinden Ferit ve Süreyya Beylerin öncülüğü ile bir futbol takımı kurulmuştu (Kocaeli il Yıllığı 1967, 1970, s. 152-153). Ayrıca İzmit Bahçecik'teki Amerikan Koleji'nde de spor kulüpleri teşkil edilmişti. Batı'da gelişen çeşitli sporlar, jimnastik ve beden terbiyesinin ilk uygulamaları ve futbol sporunun İzmit'te ilk kez uygulanışı yine bu okullarda gerçekleşti. İzmit'te ilk futbol maçları da yabancıların kurduğu misyoner okullarında okuyan öğrenciler arasında yapılmıştı (Atalı, 2007, s. 24).

Kocaeli'de Türk gençleri arasında sportif faaliyetlerin yaygınlaşması ise II. Meşrutiyet'in ilanından sonraki döneme rastlamaktadır. Bu süreçte tüm ülke genelinde olduğu gibi Kocaeli'de de Türk gençleri tarafından spor kulüpleri, idman yurtları ve cemiyetler kurulmaya başlandı. 1912 yılında İzmit'te faaliyete geçen İttihat Spor Kulübü, bu dönemin önde gelen spor takımları arasındaydı. Ancak sporun Türkler arasında yaygınlaştığı yıllarda Birinci Dünya Harbi'nin patlak vermesi ve gençlerin askere alınması Kocaeli'deki spor faaliyetlerinin yavaşlamasına neden oldu. Her ne kadar mütarekeden sonra bu faaliyetler yeniden canlandırılmaya çalışılsa da asıl büyük gelişim, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın (TİCİ) kurulmasıyla mümkün olacaktır (Yüce, 1945, s. 298).

Kocaeli mıntıkası, TİCİ'nin teşkil tarihinden iki yıl sonra 6 Ağustos 1924 tarihinde kuruldu. Mıntıkanın resmi rengi kahverengi olarak belirlendi. Merkez binası ise İzmit Demiryolu Caddesi üzerindeki Türk Ocağı binasıydı. Kocaeli mıntıkasının kuruluşundan TİCİ'nin ikinci kongresine 1925 martına kadar geçen sürede görev yapan idari heyet şu isimlerden oluşuyordu: (TİCİTHU, 1926, s. 55-57):

Başkan: Vilayet Muhasebe-i Hususiye Müdürü İbrahim Raşit Bey

Başkan yardımcısı: Sahil Sıhhiye Memuru Kemal Bey

Kâtip: Türk Yolu Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Sıtkı Hamid Bey

Muhasebe veznedarı: Türk Yolu Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Sıtkı Hamid Bey

Muhasebe veznedarı: Hoca Rifat Efendizade Mehmet Fehmi Bey

Müfettiş: Müfettiş Tahrirat Kalemî Evrak Memuru

Cemiyetin İsmi	Rengi	Adresi	Aza Sayısı
İttihat Spor	Yeşil-Beyaz	İzmit Türk Ocağı Binası'nda	70
İdman Yuvası	Vişne Çürüğü	İzmit Orta Mektebi'nde	25
Bizim Kulüp	Eflatun	İzmit Türk Ocağı Binası'nda	30
Türk İdman Ocağı	Kırmızı-Siyah	Adapazarı Protestan Mektebi'nde	50
İdman Yurdu	Sarı-Siyah	Hereke Fabrikası bitişiğinde	45
İdman Yurdu	Kırmızı-Yeşil	Adapazarı Uzunçarşı'da	60

Tablo 2: 1924-1925 yılında Kocaeli Mıntıkasına Bağlı İdman Cemiyetleri (TİCİTHU, 1926, s. 57)

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Raporlarında Kocaeli Mıntıkası (1924-1933)

Türk İdman Mecmuasının haberine göre Kocaeli mıntıka heyeti 1925 yılının mart ayında Raşid, Sıtkı Hamdi, Hüseyin Hüseyin Hüsnü, Hulusi, Eşref Beyler tarafından idare edilmiştir. O dönemde Kocaeli mıntıkasına bağlı kulüpler ise şunlardır: Adapazarı İdman Yurdu, Adapazarı Türk İdman Ocağı, İzmit Gençler Birliği, Kocaeli İdman Yurdu, Kandıra İdman Yurdu, Hereke İdman Yurdu. (Türkiye İdman Mecmuası, 1341, s.224)

Kocaeli mıntıkasının idari heyetinde, TİCİ'nin ikinci kongresinden sonra değişikliğe gidildi. 18 Eylül 1925 ile 28 Eylül 1926 tarihleri arasındaki dönemde görev yapan Kocaeli mıntıkası idari heyeti şu isimlerden oluşmaktaydı (TİCİTHU, 1927, s. 70).

Başkan: Doktor Şükrü Mehmed Bey

Başkan Yardımcısı: Sıhhiye Sahil Memuru Kemal Bey

Muhasebe ve veznedar: Tütün Kooperatif Memurlarından Mehmed Fehmi Bey

Müfettiş: Akçakoca İlk Mektep Müdürü Mustafa Bey

18 Eylül 1925 ile 28 Eylül 1926 tarihleri arasında Kocaeli mıntıkası bünyesinde iki idman sahası mevcuttu. Bunlardan biri, Adapazarı'nda mülkiyeti belediyeye ait olan istasyon civarındaki sahaydı. İzmit'teki saha ise Bahriye'ye ait olan tersane civarındaki arazide yer almaktaydı (TİCİTHU, 1927, s. 70). Bu dönemde Kocaeli mıntıkası, futbol, atletizm, bisiklet, güreş, denizcilik ve tenis branşlarında sportif faaliyetler yürütülmekteydi. (TİCİTHU, 1927, s. 70). Mıntıka dâhilinde İttifak dışı kulüpler ise İzmit Spor, İzmit İdman Yurdu kulüpleriydi.

Kocaeli mıntıkasının idari merkezi TİCİ Umumi 3. Kongresinden sonra İzmit'ten Adapazarı'ndaki Uzunçarşı'da bulunan İdman Yurdu binasına nakledildi. Ayrıca mıntıkanın idari heyetinde de değişikliğe gidilerek bu dönemdeki yeni heyet Adapazarı'ndan seçildi. 28 Eylül 1926-2 Eylül 1927 tarihleri arasında Kocaeli mıntıkasının yeni idari heyeti şu kimselerden oluşuyordu (TİCİTHU, 1928, s. 73);

Başkan: Adapazarı Orta Mektep Müdürü Fuat Bey

Başkan yardımcısı: Adapazarı Orta Mektep Muallimi Nuri Doğan Bey

Kâtip: Adapazarı Rehber-i Terakki Mektep Muallimi Ziya Derviş

Muhasip ve veznedar: Adapazarı Sabiha Hanım Mektebi Muallimi Adil Adnan,

Tahsin Bey: Kara Osman Mektebi Muallimi

Müfettiş: Kara Osman Mektebi Muallimi Tahsin Bey

Bu dönemde mıntıka dâhilinde İzmit ve Adapazarı'nın yanı sıra Geyve'de de yeni bir idman sahası hizmete açıldı. Ayrıca mevcut faaliyetlere atıcılık ve binicilik branşları da ilave edilerek Kocaeli bölgesinde spor heyetlerinin sayısı artırıldı. TİCİ'nin dördüncü kongresine kadar Kocaeli mıntıkası bünyesinde bulunan idman cemiyetleri şunlardır (TİCİTHU, 1928, s. 73);

Cemiyetin Adı	Rengi	Adresi	Aza adedi
Adapazarı İdman Yurdu	Yeşil Kırmızı	Adapazarı Uzunçarşı'da	60
Adapazarı Orta Mekteb	Sarı Kırmızı	Adapazarı Orta Mekteb binasında	32
Adapazarı İdman Ocağı	Kırmızı-Beyaz	Adapazarı Uzunçarşı'da	34
Akhisar İdman Yurdu	Beyaz	Akhisar Çarşı içinde	50
İzmit Bizim Kulüp	Turuncu-Yeşil	İzmit Türk Ocağında	60
İzmit İttihat Spor	Yeşil-Beyaz	İzmit İstasyon karşısında	65
Adapazarı Gençler Birliği	Kırmızı-Siyah	Adapazarı Uzunçarşı'da	60
Geyve Milli İdman Yurdu	Sarı	Geyve Çarşı İçinde	95
Kandıra İdman Yurdu	Siyah Beyaz	Kandıra Hükümet karşısında	50
Hereke İdman Yurdu	Sarı-Kırmızı	Hereke İstasyon Civarında	60

Tablo 3: 28 Eylül 1926 – 2 Eylül 1927 Tarihleri Arasında Kocaeli Mıntıkasına Bağlı Spor Cemiyetleri

Kocaeli Spor Mıntıkası'nın TİCİ 3. Umumi Kongresi'ne sunduğu Rapor

TİCİ, 3. Umumi Kongresi'ni 26 Eylül-1 Ekim 1926 tarihleri arasında Ankara Türk Ocağı binasında gerçekleştirmiştir. Kocaeli mıntıkası; ikinci kongreden üçüncü kongre dönemine kadar geçen bir yıllık süre zarfında icra ettiği faaliyetleri içeren çalışma raporunu, 14 madde hâlinde merkezi heyete sunmuştur. Raporun birinci maddesinde belirtildiğine göre mıntika heyeti sorumlu olduğu bölgede hiçbir kulübün tescilsiz yani bağımsız kalmaması için çalışmıştır. Bu doğrultuda İzmit'te kurulan Bizim Kulüp, Adapazarı'nda kurulan Gençler Birliği ve Akhisar'da kurulan İdman Yurdu tescil edilerek mıntika bünyesine dâhil edilmiştir. Yine raporun devamındaki maddelere göre Kocaeli'deki sporcuların sık sık kulüp değiştirme alışkanlıkları önlemek için sporcuların lisans kartları hazırlanarak kayıt ve takip işlemleri yapılmıştır (TİCİ 3. Umumi Kongre, 1927, s.114). İzmit'te nizami ölçülerde yeni bir futbol sahası yapılmıştır. Vilayet Valisi Vehbi Bey ile Vilayet Genel Meclisi'nin desteği alınarak Kocaeli mıntıkasına her yıl beş bin liralık bir ödenek ayrılması ve kazalardaki kulüplerin ihtiyaç duyduğu sahaların yapılması yönünde kararlar alınmıştır. Geçen yıl temeli atılan tenis kortu, özel idarenin mali yardımıyla bu yıl tamamlanabilmiştir. Kocaeli'de spor disiplini sağlayabilmek ve sürdürülebilmek için nizamnameye uymayan kulüpler yetki çerçevesinde cezalandırılmıştır. Nitekim bu dönemde Adapazarı Türk İdman Ocağı, İttifak kurallarına uymadığı, tüzük hükümlerini hiçe saydığı gerekçesiyle Kocaeli mıntıkası tarafından altı ay süreyle müsabakalardan men cezası aldığı raporda görülmektedir. Kocaeli mıntıkasında futbol, bisiklet ve güreş birincilik müsabakaları tamamlanmış ve müsabakalarda dereceye giren sporcular madalya ile ödüllendirilmiştir. Geçen yıl yapılmayan atletizm müsabakaları ise 1926 yılında icra edilmiştir. Mıntıkada işlerin artması nedeniyle muhaberat memurluğu ihdas edilerek bu göreve Türk Ocağı Müdürü İhsan Bey getirilmiştir (TİCİ 3. Umumi Kongre, 1927, s.115-116).

Ayrıca mıntika müfettişleri tarafından, yeni kurulan kulüplerin faaliyetleri ve sporcuların ihtiyaçları incelenerek yeni çalışma esasları belirlenmiştir. İdman Heyetleri de denetlenmiş ve tespitler ilgili merkezlere raporlanmıştır. Ancak, Merkez-i Umumi'nin gösterdiği düzenin mıntika heyetlerinde tam anlamıyla sağlanamadığı, özellikle güreş ve denizcilik heyetlerinden alınan yanıtların yetersiz olduğu raporda belirtilmiştir. (TİCİ 3. Umumi Kongre, 1927, s.116-117).

Bu dönemde Kocaeli mıntıkası ikinci kongresini 2 Temmuz 1926 tarihinde, 30 delegeenin katılımıyla gerçekleştirmiştir. Buradan çıkan kararlar tenisle uğraşan üç kulübün varlığı nedeniyle bir tenis heyeti kurulmuştur. Mıntika son bir yıl içinde 38 toplantı yapmış, 130 karar almıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde mıntıkaya bağlı kulüplerin üye sayısı 576'ya yükselmiştir (TİCİ 3. Umumi Kongre, 1927, s.117).

Raporun son bölümünde Kocaeli mıntıkasının mali durumuna yer verilmiştir. Açıklamalara göre TİCİ'nin ikinci ve üçüncü kongre dönemleri arasında 896 lira gelir elde edilmiş, buna karşılık 1305 lira harcama yapılmıştır. Bütçedeki belirtilen mali durumun bu şekilde seyretmesi hâlinde 1927 yılı birincilik müsabakalarına başlanamayacağı, yalnızca büro işlemleriyle yetinilmek zorunda kalınacağı ifade edilerek mıntikanın içinde bulunduğu ekonomik duruma dikkat çekilmiştir (TİCİ 3. Umumi Kongre, 1927, s.118).

Kocaeli Spor Mıntıkasının TİCİ 4. Umumi Kongresi'ne sunduğu Rapor

TİCİ 4. Umumi kongresi yukarıda belirtildiği gibi 3-9 Eylül 1927 tarihleri arasında icra edilmiştir. Ankara'da gerçekleştirilen bu kongreye Kocaeli'den mıntika başkanı Fuad Bey, İttihat Spor'dan Kemal Bey, Adapazarı İdman Yurdu'ndan Ziya Derviş Bey, Adapazarı Türk İdman Ocağı'ndan Kâşif Asri Bey, Adapazarı Gençler Birliği'nden Mehmed Sıtkı Bey, Akhisar İdman Yurdu'ndan Fazlı Bey, Bizim Kulüp'ten Naci Bey, Lise İdman Yurdu'ndan, Nuri Doğan Bey ve Hereke Spor'dan İzzet Ziya Bey katılmıştır (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 9-10).

Kocaeli mıntika temsilcileri bu kongreye 12 maddelik bir rapor hazırlamıştır. Rapor 1 Ekim 1926-3 Eylül 1927 tarihleri arasında Kocaeli mıntıkasının faaliyetleri ve taleplerini içermektedir. Rapordan anlaşıldığı üzere Kocaeli'de mevcut kulüpler ile mıntika heyeti arasında meydana gelen idarî uyuşmazlıklar, idare merkezinin Adapazarlı idmanlılara devredilmesi suretiyle aşılmış ve böylece mıntika merkezi Adapazarı'na nakledilmiştir (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 180).

27 Temmuz 1926'dan Dördüncü kongre zamanına kadar mıntikanın kayıtlı üye sayısı 696'ya ulaşmıştır. Ayrıca İzmit'te İzmit Spor ile Karamürsel'de İdman Yurdu kulüpleri kurulmuş, İzmit Orta Mektep İdman Yurdu ise ittifaktan ayrılmıştır (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 180-181).

Raporun disiplin uygulamaları bölümünde; eski merkez heyetinin iki toplantı dönemi arasında 15 oturum gerçekleştirdiği ve toplam 14 disiplin cezası uyguladığı belirtilmiştir. Bu yaptırımlar arasında 5 boykot, 4 üyelikten çıkarma, 5 alenî ihtar ve 2 nakdî ceza yer almaktadır (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 181). Ayrıca mıntıkaya bağlı kulüplerin mali durumlarının da özetlendiği raporda, yolsuzlukların önlenmesi amacıyla kulüplerden düzenli olarak aylık hesap özetleri talep edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, iki kulüp dışında, Kocaeli mıntıkası genelinde ciddi bir ekonomik yetersizliğin hüküm sürdüğü saptanmıştır. Bunun yanı sıra kulüplerin altyapı bakımından oldukça zayıf olduğu vurgulanmış, pek çok kulübün birer meşin toptan başka hiçbir spor malzemesine sahip olmadığı hatırlatılmıştır. Sahaların ise nizami şekle sokulmadığı, çoğunun tesviyesinin bile yapılmadığı belirtilmiştir. İzmit'te açılan tenis kortunun da aynı şekilde bakımsız bir hâlde olduğu vurgulanmıştır (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 182).

Öte yandan Hususi İdare ve ile Genel Merkez tarafından yapılacak 200'er lira tutarındaki yardımlara rağmen yeni bütçede 360 lira açık ve ayrıca 450 lira mıntika borcunun bulunduğu bildirilmiştir (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 181).

Bu dönemde mıntıka bünyesinde yeni heyetlerin kurulmasına karar verilerek atçılık ve binicilik heyetleri kurulmuştur. Bu iki heyetin işlemleri farklı komitelere devredilmiştir. Buna göre binicilik işleri denizcilik heyetine, atçılık işleri ise tenis heyetine bağlanmıştır (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 182).

Mıntıkada icra edilen güreş sporunun da alt yapı eksikliği nedeniyle istenilen düzeye ulaşamadığı ifade edilmiştir. Ayrıca mıntıkadaki hiçbir kulübün güreş minderi alacak mali güce sahip olmadığı vurgulanmıştır. Bisiklet heyetinin ise nizamname gereği faaliyet göstermeğe çalıştığı ancak güreş heyeti gibi mali sıkıntılar içerisinde olduğu belirtilmiştir.

Kulüplerin içinde bulunduğu mali sıkıntılara rağmen son bir yıl içerisinde çeşitli tarihlerde 12 özel futbol müsabakası ve birinci lig kapsamında 9 maç icra edilmiştir. Ancak nizami saha bulunmadığından, bu maçlardan yalnızca 27 lira kadar gelir elde edilmiştir (TİCİ 4. Umumi Kongre, 1928, s. 182-183)

Gelir	Kuruş	Para	Gider	Kuruş	Para
Umumi Merkezden	533	07	Eski Borç	90	03
Evrak ve Ceza ödemeleri	319	58	Kırtasiye	2	70
Emanet	105		Evrak baskı gideri	23	7
Borçlanma	297	84	Mefruşat	5	40
Ödemeler	26	71	Farklı Giderler	43	27
			Haberleşme	59	48
			Teftişat ve harcırah	54	74
			Kulüplere yapılan yardım	105	
			İdman Heyetlerine	32	82
			Kongre giderleri	178	18
			Devre Toplantılarına	31	25
			Memur maaş gideri	174	40
			Geçici harcamalara	37	95
			Borç ödemeleri	91	34
			Vatan Matbaasına	105	
			Muvazeneyi teminen	242	20
			Mevcut	5	37
			Toplam	1.282	20

Tablo 4: Kocaeli Mıntıkasının 1926-1927 senesi malî bilançosu

Kocaeli Spor Mıntıkasının TİCİ 5. Umumi Kongresi'ne sunduğu Rapor

TİCİ 4. Umumi kongresi Ankara'da 2-8 Ocak 1931 tarihinde yapılmıştır. Kongreye Kocaeli'den Mıntıka heyeti başkanı Rıza Oruç, Akhisar Spor, Ada İdman Yurdu, Gençler Birliği ve Hilal Spor temsilcisi olarak Ratıp Bey, Bizim Kulüp, İttihat Spor, İzmit Spor ve Kandıra İdman Yurdu temsilcisi olarak Muammer Bey katılmıştır (TİCİ 5. Umumi Kongre, 1931, s. 10-11). Temsilcilerin 5. Umumi kongreye sunduğu rapora göre Kocaeli mıntıkasında 1931 yılı itibarıyla federe edilmiş kulüp sayısı 11'e çıkmıştır. Hendek ve Karamürsel kulüpleri de federasyona bağlanma aşamasına gelmiştir (TİCİ 5. Umumi Kongre, 1931, s. 164).

Söz konusu raporun devamında Kocaelili temsilciler tarafından; mıntıkanın merkezi heyetçe mali açıdan desteklenmediği hususu bir kez daha vurgulanmıştır. Raporunda, bölgedeki sportif gelişimin ancak merkezin göstereceği ilgiyle mümkün olacağı belirtilirken, federasyonların yalnızca İstanbul, İzmir ve Ankara sporuna odaklanmış bir yönetim anlayışı sergilemesi sert bir dille eleştirilmiştir. Tüm bu imkânsızlıklara ve mali destek eksikliğine rağmen, 1928 yılından itibaren Kocaeli mıntıkasındaki spor faaliyetlerinin yalnızca üyelerin cüzi aidatları ve kişisel gayretleriyle kesintisiz bir şekilde sürdürüldüğü kaydedilmiştir. Bu zorlu şartlarda dahi futbol branşında İstanbul, Bursa ve Eskişehir kulüpleriyle müsabakalar yapıldığı, güreş, atletizm ve denizcilik alanlarındaki çalışmaların devam ettiği, hatta 1928 Olimpiyatlarına bölgeden Güreşçi Yunus gibi genç bir sporcunun gönderildiği bildirilmiştir (TİCİ 5. Umumi Kongre, 1931, s. 164-165).

Öte yandan raporda; Kocaeli mıntıkasında gençlerin her zaman yoğun ilgi gösterdiği denizcilik branşının, maddi imkânsızlıklar ve genel merkezin ilgisizliği nedeniyle ihmal edildiği ifade edilmiştir. Bölgenin sahip olduğu potansiyel vurgulanarak, Kocaeli mıntıkasının denizcilik sporları açısından merkez hâline getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (TİCİ 5. Umumi Kongre, 1931, s. 165).

Raporun sonunda, İzmir ve Adapazarı'nda 1928 yılında Husui İdare bütçesinden ayrılan 5.000 kûsur liralık ödenekle birer saha çalışması başlatıldığı belirtilmiştir. Ancak Merkez heyet ile futbol heyeti arasında yaşanan anlaşmazlıklar nedeniyle gerekli mali yardım sağlanamamış ve bu sahalar tamamlanamamıştır. (TİCİ 5. Umumi Kongre, 1931, s. 165).

Kocaeli Spor Mıntıkasının TİCİ 6. Umumi Kongresi'ne sunduğu Rapor

TİCİ'nin 20-25 Haziran 1932 tarihlerinde gerçekleştirdiği altıncı kongreye Kocaeli mıntıkasından mıntıka reisi R. Oruç, Adapazarı İdman Yurdu kulübünden Adil Bey, Geyve İdman Yurdu'ndan Kenan Bey, Hendek Spor kulübünden Celil Bey, Hereke İdman Yurdu'ndan Nusret Bey, Kandıra İdman Yurdu'ndan Namık Bey, İttihat Spor'dan Muammer Bey ve Geyve Akhisar İdman Yurdu'ndan M. Ali Bey katılmıştır. (TİCİ 6. Umumi Kongre, 1933, s. 9). Kocaeli heyetinin Altıncı Kongre'ye sunduğu raporda, mıntıkanın mevcut durumu ve faaliyetleri şu başlıklar altında ele alınmıştır:

İdari Kısım

24 Temmuz 1931 tarihinde gerçekleştirilen seçimle birlikte Kocaeli mıntıkasının yeni heyeti belirlenmiştir. Yeni yönetim, faaliyetlerine şehirde aktif olan on kulübün tescil ve kayıt işlemlerini tamamlayarak başlamıştır. Bunun yanı sıra, TİCİ nizamnamesi gereğince mıntıkanın idari yazışma ve dosyaları standartlara uygun hale getirilmiştir. Ayrıca on beş gün arayla şehirde spor faaliyetlerinin gelişmesini hedefleyen toplantılar tertip edilmiştir (TİCİ 6. Umumi Kongre, 1933, s. 148-149).

Sahaların Durumu

Mıntıka dahilinde biri İzmit'te Hususi İdare'ye diğeri Adapazarı'nda belediyeye ait olmak üzere iki spor sahası bulunmaktadır. İzmit'teki sahanın toprak tesviye çalışması yapılmış olsa da mevcut durum spor müsabakalarına uygun vaziyette değildir. Standartlara uygun bir stadın inşa edilebilmesi için gerekli olan ödeneğin sağlanamadığı hususu, merkez heyete bildirilmiştir. Adapazarı'ndaki sahada ise herhangi bir iyileştirmeye veya değişikliğe gidilmemiştir.

Mahalli idareden elde edilen gelirler, ancak idari işlerin düzenlenmesi ve tanzimi için sarf edilmiştir (TİCİ 6. Umumi Kongre, 1933, s. 148-149).

Malî Durum:

Mıntıkanın tek gelir kaynağı, Genel Meclis tarafından yapılan sınırlı yardımlar olarak belirtilmiştir. Nitekim 1932 senesinde İl Genel Meclisi, mıntıkanın ihtiyaçlarını dikkate alarak bütçesine bin liralık ödenek ayırmıştır.

Fennî Durum

Mıntıka bünyesindeki atletizm faaliyetlerinin her yıl daha ileri bir seviyeye taşındığı belirtilmekle birlikte, ülke genelinde olduğu gibi Kocaeli bölgesinde de bu branşın henüz arzu edilen düzeye ulaşamadığı ifade edilmiştir. Buna rağmen, İzmit'te düzenlenen birincilik müsabakalarında mıntıka sporcularının başarılı sonuçlar elde ettikleri vurgulanmıştır. Raporda ayrıca, bölgede atletizmin gelişimini sağlamak amacıyla mıntıka yetkililerinin Spor Bayramı etkinlikleri ile çeşitli teşvik müsabakalarını destekledikleri belirtilmiştir. Ancak öğrencilerin atletizm faaliyetlerine yeterli ilgi göstermemeleri, Kocaeli'de bu spor dalının istenilen ölçüde gelişemesinin başlıca nedeni olarak değerlendirilmiştir. (TİCİ 6. Umumi Kongre, 1933, s. 150).

Bisiklet

Bisiklet branşı, Kocaeli mıntıkasının en gözde spor dallarından biri olarak belirtilmiştir. Bu spor dalı kapsamında birincilik ve teşvik yarışmaları düzenlenmiş, dereceye giren sporcular madalya ile ödüllendirilmiştir. Bunların dışında Tekirdağ – İstanbul, İstanbul – İzmit güzergâhları üzerinde rekor denemeleri yapılmıştır. 180 km'lik birinci etap 10 saatte, 92 km'lik ikinci etap ise 6 saat 25 dakikada tamamlanarak rekor elde edilmiştir (TİCİ 6. Umumi Kongre, 1933, s. 151-152).

Denizcilik

Son yıllarda ihmal edildiği ifade edilen denizcilik branşının yeniden canlanması için harekete geçilmiştir. Bu doğrultuda Hereke-Karamürsel ve İzmit arasında teşvik müsabakaları düzenlenmiştir. Ayrıca Deniz Federasyonu başkanı Mehmet Ali Bey'in İzmit'te bulunmasından istifade edilerek, bölgede denizcilik sporunun ilerletilmesinin temel amaç edinildiği belirtilmiştir (TİCİ 6. Umumi Kongre, 1933, s. 152).

Futbol ve Güreş

1930-1931 sezonunda mıntıka dahilindeki futbol kulüpleri iki kümeye ayrılmıştır. Her küme içerisinde lig usulü müsabakalar tertip edilmiş ve bu karşılaşmalar neticesinde küme birincileri belirlenmiştir.

Kocaeli mıntıkasında önemli bir mevkide bulunan güreş sporunun teknik ve ilmi olarak daha ileri seviyeye taşınabilmesi amacıyla bir güreş mualliminin bölgeye gönderilmesi mıntıka heyeti tarafından talep edilmiştir (TİCİ 6. Umumi Kongre, 1933, s. 152).

Kocaeli Spor Mıntıkasının TİCİ 7. Umumi Kongresi'ne sunduğu Rapor

TİCİ'nin VII. Umumi Kongresi, 22-25 Ekim 1933 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Bu önemli kongre öncesinde, Eylül 1933'te Kocaeli mıntıkasının idari teşkilatında bazı değişikliklere gidilmiştir. Belediye Reisi Kemal Bey'in başkanlığında toplanan mıntıka kongresi neticesinde, mıntıka başkanlığına Necati Bey, başkan yardımcılığına ise Muammer Bey

seçilmiştir. Ayrıca futbol heyetine Kerim, Muammer ve Kemal Nazmi Beyler; deniz heyetine Cemil, Ahmet, Saim, Selahattin ve Nuri Beyler; güreş heyetine Zeki Nazmi, Mahir ve Rıza Beyler; atletizm heyetine ise Ruhi, Salih, Tahir, Şefik ve Yaşar Beyler tayin edilmiştir. (Vakit, 6 Eylül 1933, s. 7).

24 Federasyon ile mıntika temsilcilerinin iştirak ettiği 7. kongreye Kocaeli'den temsilci olarak Mıntika Başkanı Necati Bey, Adapazarı Gençler Birliği'nden M. Emin, Adapazarı İdman Yurdu'ndan Ratıp Bey, Adapazarı Yeni Hilal sporundan Hakkı Bey, Geyve İdman Yurdu'ndan Sabri Bey, Hereke İdman Yurdu'ndan Ata Bey, İzmit İdman Yurdu'ndan Saadettin Bey, İzmit İttihat Spor'dan Yunus Bey, Karamürsel Spor'dan Yaşar Bey, Kandıra İdman Yurdu'ndan Zeki Bey ve Sakarya (Adapazarı)'dan Hasan Bey katılmıştır (TİCİ 7. Umumi Kongre, 1935, s.8).

11 temsilciden oluşan Kocaeli mıntıkası heyeti, Yedinci Kongre'ye dokuz başlık altında oldukça tafsilatlı bir rapor sunmuştur. Buna göre 26 Haziran 1932-22 Ekim 1933 tarihleri arasında, Kocaeli mıntikasının durumu aşağıdaki başlıklar altında şu şekilde ifade edilmiştir:

1. Kısım Kocaeli Mıntıkasında Kulüpler:

26 Haziran 1932-22 Ekim 1933 tarihleri arasında Kocaeli mıntıkası dâhilinde İttihat Spor, Yeni Hilal, Hendek Bozkurt, Gençler Birliği Kandıra, Karamürsel, Akhisar, Geyve, Hereke İdman Yurtları ve kulüpleri adında on kulüp faaliyet içindedir. Bunlardan Hendek Bozkurt ile Akhisar İdman Yurdu herhangi bir destekçi ya da yardım kaynağına sahip olmamalarından dolayı kulüp olma özelliklerini kaybetmişlerdir. Alınan kararlar Kocaeli mıntıkasıyla olan bağlantıları oybirliğiyle sona erdirilmiştir. Buna karşılık, yeniden teşkil edilen İzmit İdman Yurdu ile Sakarya Spor Kulübü 29 Mayıs 1933'te federe edilmek üzere ittifaka kabul edilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, 1935, s. 239).

1- İttihat Spor Kulübü'nün faal ve gayri faal olmak üzere toplam üye sayısı 185'tir. Faal üyelerin 26'sı futbol, 11'i atletizm, 6'sı güreş, 2'si boks, 6'sı bisiklet, 10'u voleybol, 10'u güzel sanatlar, 12'si su sporları, 14'ü avcılık, 11'i atıcılık, 10'u tenis ve 4'ü binicilik branşıyla ilgilenmiştir.

2- Yeni Hilal Spor kulübünün faal ve gayri faal toplam üye sayısı 110'dur. Bunların 65'i futbol, 10'u atletizm ve 10'u güreş branşında faaliyet göstermiştir.

3- Gençler Birliği Spor kulübünün faal üye sayısı 70'tir. Bu üyelerin 36'sı futbol, 10'u atletizm, 20'si voleybol ve 4'ü bisiklet sporuyla ilgilenmiştir.

4- Adapazarı İdman Yurdu'nun faal ve gayri faal üye sayısı 285'tir. Aktif üyelerin 80'i futbol, 30'u voleybol, 30'u atletizm, 15'i tenis ve 5'i bisiklet branşında faaliyet göstermiştir.

5- Karamürsel İdman Yurdu'nun aktif üye sayısı 87'dir. Bunların 12'si futbol, 6'sı atletizm, 7'si güreş, 25'i yüzme, 4'ü yelken ve 10'u kürek branşında meşguldür.

6- Kandıra İdman Yurdu'nun üye sayısı 63'tür. Bunların 33'ü futbol, 8'i voleybol, 3'ü basketbol, 3'ü bisiklet, 4'ü atletizm, 2'si güreş, 2'si yüzme, 3'ü atıcılık ve 5'i binicilik sporunda faaliyet göstermiştir.

7- Geyve İdman Yurdu'nun aktif üye sayısı 45'tir. Bu üyelerin 26'sı futbol, 6'sı voleybol, 8'i bisiklet ve 5'i avcılık branşındadır.

8- Hereke İdman Yurdu'nun faal ve gayri faal toplam üye sayısı 72'dir. Aktif üyelerin 22'si futbol, 8'i atletizm, 12'si basketbol, 12'si voleybol ve 8'i denizcilik branşında faaliyet göstermiştir.

9- İzmit İdman Yurdu'nun faal ve gayri faal üye sayısı 203'tür. Faal üyelerin 45'i futbol, 14'ü voleybol, 20'si atletizm, 15'i denizcilik, 10'u bisiklet, 5'i güreş, 5'i boks, 10'u binicilik, 10'u atıcılık ve 5'i avcılık branşıyla ilgilenmiştir.

10- Sakarya Spor Kulübü'nün faal ve gayri faal üye sayısı 63'tür. Aktif üyelerin 24'ü futbol, 10'u atletizm, 15'i voleybol, 5'i bisiklet ve 9'u avcılık branşında faaliyet göstermiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, 1935, s. 239-240).

2. Kısım Kocaeli Mıntkasındaki Kulüplerin Kongre Tarihleri

Mıntkaya bağlı Hereke İdman Yurdu, Yeni Hilal Spor Yurdu, Sakarya Spor Yurdu ve Gençler Birliği kulübünün kongreleri her yıl 15 Eylül tarihinde yapılmıştır. Kandıra İdman Yurdu, İzmit İdman Yurdu ve Geyve İdman Yurdu'nun kongreleri ise her yıl ocak ayının birinci gününde icra edilmiştir. Adapazarı İdman Yurdu'nun kongresi her yıl aralık ayının birinci gününde, Karamürsel İdman Yurdu'nun kongresi her yıl 1 Nisan'da, İttihat Spor kulübünün kongresi ise her yıl 1 Mart'ta gerçekleştirilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, 1935, s. 241).

3. Kısım Kocaeli Kulüplerinin Resmî ve Özel Müsabakaları

Kocaeli mıntkasına bağlı kulüplerin ve sporcuların 1933 senesi başından ekim ayına kadar geçen dönemde yaptıkları resmî ve özel müsabakalar ile sonuçları raporda şöyle bildirilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 241-244):

Kocaeli /İzmit İdman Yurdu:

Söz konusu tarihler arasında dört resmî ve otuz gayri resmî futbol müsabakası ile iki özel atletizm ve bir özel deniz yarışması gerçekleştirmiştir. Resmî futbol müsabakalarında nizama aykırı sporcu bulundurması nedeniyle hükmen mağlup sayılmıştır. Otuz özel futbol müsabakasında altı beraberlik, yirmi iki galibiyet ve iki mağlubiyet almıştır. Deniz ve atletizm müsabakalarında ise galip gelmiştir.

Adapazarı İdman Yurdu:

Belirtilen tarihlerde üç resmî ve yirmi üç özel futbol müsabakası ayrıca birer özel atletizm ve tenis müsabakası yapmıştır. Resmî futbol karşılaşmalarında iki galibiyet ve bir mağlubiyet almıştır. Özel futbol müsabakalarında on dört galibiyet, beş mağlubiyet ve dört beraberlik elde edilmiştir. Tenis ve atletizm müsabakalarını da kazanmıştır.

Kandıra İdman Yurdu:

Kulüp, dört resmî ve iki özel futbol müsabakası gerçekleştirmiştir. Resmî müsabakalarda iki galibiyet, bir beraberlik ve bir mağlubiyet; özel müsabakalarda ise bir beraberlik ve bir mağlubiyet almıştır.

Hereke İdman Yurdu:

Kulüp, dört resmî ve beş özel futbol müsabakası yapmıştır. Resmî karşılaşmalarda iki galibiyet ve iki mağlubiyet; özel futbol müsabakalarında ise üç galibiyet ve iki mağlubiyet elde etmiştir. Ayrıca yerel düzeyde iki teşvik niteliğinde atletizm müsabakası düzenlemiştir.

Karamürsel İdman Yurdu:

Belirtilen dönemde dört resmî ve iki özel futbol müsabakası ile iki resmî deniz yarışması gerçekleştirilmiştir. Resmî futbol karşılaşmalarında mıntika takımları dört mağlubiyet alırken, özel futbol müsabakalarında bir beraberlik ve bir mağlubiyet elde edilmiştir. Deniz sporlarında ise mıntika birinciliğini kazanan kulüp, Türkiye Deniz Birinciliği Müsabakaları'nda Türkiye ikincisi olma başarısını göstermiştir.

Söz konusu yarışmaların sonuçları dönemin basınında da yer bulmuştur. Nitekim Son Posta gazetesinde yayımlanan haberde, müsabakalar ve elde edilen dereceler hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir. Gazetenin aktardığı bilgilere göre yarışmalar şu şekilde gerçekleşmiştir (Son Posta, 19 Ağustos 1933, s. 7):

Türkiye "Yüzme Birincilikleri Yarışması" 17 Ağustos 1933 tarihinde İstanbul Büyükdere yüzme havuzunda gerçekleştirilmiştir. Bu müsabakalara İstanbul, İzmir, Kocaeli, Bandırma ve Ankara mıntıkasından yüzücüler katılmıştır. 100 metre serbest yarışmasına İzmir'den Alp, İstanbul'dan Orhan, Bandırma'dan Şakir, Kocaeli'den İsmail Beyler katılmıştır. Yarışmada Orhan Bey birinci, Şakir Bey ikinci ve Kocaeli'den İsmail Bey üçüncü olmuştur.

100 metre sırtüstü kategorisinde Ankara'dan Azmi, İzmir'den Selahaddin, İstanbul'dan Orhan, Bandırma'dan Şamil, Kocaeli'den Haydar Bey yarışmıştır. Bu yarışmayı Kocaeli'den katılan Haydar Bey 1.36,6'lık derece ile birinci bitirmiştir.

200 metre serbest kategorisinde İstanbul'dan Saffan Bey birinci, İzmir'den Rasim Bey ikinci ve Kocaeli'de İsmail Bey üçüncü, Bandırma'dan katılan Mehmet Bey ise dördüncü olmuştur.

400 metre serbest müsabakasında İstanbul'dan Mehdi Bey birinci, Kocaeli'den katılan İhsan Bey ikinci İzmir'den katılan Alp Bey üçüncü olmuştur.

4x200 metre serbest yarışmada Kocaeli'den katılan İhsan Bey 25.4,8'lik derece ile birinci, İstanbul'dan Toma ikinci, İzmirli sporcu Rasim Bey üçüncü olmuştur.

Türk Bayrak Yarışması'nda İstanbul temsilcisi birinci, Kocaeli ikinci ve İzmir üçüncü olmuştur.

Toplam yarışma puanı sıralamasında İstanbul 107 puanla birinci, Kocaeli 84 puanla ikinci, İzmir 53 puanla üçüncü olmuştur.

İttihat Spor:

Kulüp beş resmî ve altı özel futbol maçı ile bir özel ve bir resmî deniz müsabakası yapmıştır. Resmî futbol karşılaşmalarında bir mağlubiyet ve dört beraberlik almış, özel ve resmî deniz müsabakalarının her ikisinden de mağlubiyetle ayrılmıştır.

Geyve İdman Yurdu:

Kulüp bu yıl yalnızca bir özel futbol müsabakası yapmış ve bu müsabakadan galibiyetle ayrılmıştır.

Sakarya Spor:

Kulüp üç resmî ve üç özel futbol müsabakası gerçekleştirmiştir. Resmî müsabakaların tümünde mağlup olmuştur. Özel müsabakalarda ise bir beraberlik ve iki mağlubiyet almıştır.

4. Kısım Kocaeli Mıntıkasında spor sahalarının durumu

Kocaeli mıntıkasına bağlı kulüplerden yalnızca Kandıra İdman Yurdu'nun saha zemini tabii çim olup 60x100 metre, Karamürsel İdman Yurdu'nun sahası ise yalnızca 25x75 metre ebadındadır.

Hereke İdman Yurdu'nun 40x60 metre, Geyve İdman Yurdu'nun ise 60x100 metre ebadında birer sahası var ise de bu sahalarda düzensiz ve standartlara uygun değildir. Geçen yıl, bu dört kulübün sahalılarının iyileştirmeleri için mıntika tarafından her birine 50 lira destek verilmiştir. Ancak kulüplerin buldukları bölgelerde başka yardım alamamaları nedeniyle sahalarda düzenli, teknik ve kullanıma elverişli bir hâle getirilememiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 244).

Adapazarı'nda bulunan Ada İdman Yurdu, Yeni Hilal, Sakarya ve Gençler Birliği Spor kulüplerinin ise sahalıları bulunmamaktadır. Bu kulüpler, şehir merkezinde yer alan ve "Kanlı Mezarlık" olarak bilinen, metruk fakat nispeten düz bir araziyi kullanmaktadır. Kulüpler vakıflara ait olup belediyeye intikal eden 120 m² bu alanda müsabakalarını ve egzersizlerini gerçekleştirmektedir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 244). Bu alanın belediyeden mıntıkaya tahsis edilmesi istenmiş fakat talep kabul edilmemiştir. Ayrıca otuz bine yakın nüfusu, dört federe kulübü ve yaklaşık bine yakın sporcusu bulunan şehirde hâlihazırda spora elverişli hiçbir saha bulunmamaktadır (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 244-245).

Mıntika merkezi İzmit'te 5,8 metre genişliğinde ve 15 metre uzunluğunda bir kapalı saha ile 60x100 metre ebadında nispeten düzenli bir açık saha mevcuttur. Bu sahalıların inşası ve düzenlenmesi, bu yıl Hususi İdare'den verilen 1.000 lira ve geçen yıl genel merkezden gönderilen 800 lira ile başlatılmıştır. Ancak tahsis edilen bütçenin yetersizliği nedeniyle çalışmalar tamamlanamamıştır (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 244-245).

Açık saha, mıntikanın resmî sahası olma özelliği taşıdığından, boyutunun asgari 70x105 metre olacak şekilde düzenlenmesi; altı yüz kişi kapasiteli bir tribün, atletizm müsabakaları için çevresinde 5x400 metre ebadında bir pist ve bir soyunma mahallinin inşası edilmesi gerekmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi için yaklaşık 1.500 lira, tamamlanamamış kapalı saha için ise ayrıca 600 lira bütçe ihtiyacı bulunmaktadır (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 245).

5. Kısım Kocaeli Mıntıkasına Yapılan Yardımlar

Mıntıkaya yalnızca Hususi İdare tarafından önceki yıllarda olduğu gibi 1.000 lira yardım yapılmıştır. Elde edilen gelirin tamamı sahalıların düzenlenmesine harcanmıştır. Ayrıca kulüpler buldukları kaza belediyelerinden azamî 50-60 lira oranında yardım almışlarsa da bu miktar kulüplerin en temel ihtiyaçlarını bile karşılamaya yetmemiştir.

Kocaeli mıntika sahasında düzenlenen müsabakalar ve maçlar genellikle düzensiz bir şekilde gerçekleşmiştir. Bu durumun başlıca nedenleri şunlardır: Resmî sahanın dört yanından ikisinin duvarla kapatılmamış olması, seyircilerin ve spor meraklılarının oturabileceği tribün

bulunmaması, atletizm müsabakaları için pistin inşa edilmemesi ve sporcuların soyunma mahallinin olmamasıdır (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 246).

6. Kısım Kocaeli Kulüplerinin Meşgul Olduğu Spor Dallarında İlerlemesi

Bu başlık altında, Kocaeli mıntıkasına bağlı kulüplerin, faaliyet gösterdikleri spor dallarının gelişimini sağlamak amacıyla mıntika içinde ve dışında çeşitli özel müsabakalar tertip ettikleri görülmektedir. Ayrıca bölgede binicilik ve atıcılık branşlarında, mahallî unsurlar ile askerî teşkilat mensuplarının katkılarıyla önemli başarılar elde edildiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca Kocaeli’de çeşitli spor dallarındaki gelişimin, federasyon tarafından görevlendirilecek antrenörler aracılığıyla sağlanabileceği vurgulanmıştır. Bu duruma örnek olarak, 1933 yılı içerisinde Denizcilik Federasyonu tarafından gönderilen antrenörün çalışmaları neticesinde Kocaeli Deniz Kulübü sporcularının Türkiye Su Sporları Birinciliği’nde ikincilik elde etmeleri gösterilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 247).

7. Kısım Umumî Nizamnamenin Tadili ve Gayri Federatif Kulüpler ile Spor Hamileri

Raporun yedinci kısmından, mıntika dâhilinde Türk Gücü ve Yeşil Yurt gibi birkaç federatif dışı kulübün bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu kulüplerin faaliyetlerinin ise büyük ölçüde basit futbol idmanlarıyla sınırlı kaldığı görülmektedir.

Mıntıkada sporun desteklenmesine katkı sağlayan isimler arasında Kocaeli Valisi Şerif Bey, Deniz Üssü Kumandanı Mehmet Ali Paşa, Vilayet Halk Fırkası Reisi Esat Bey, Halkevleri Reisi Yüce Rıfat Bey, Halkevleri Spor Şubesi Reisi, Ağır Ceza Reisi Nail Bey ve İzmit Belediye Reisi Kemal Bey yer almaktadır.

Adapazarı İdman Yurdu’nun destekçileri arasında Kaymakam Agâh Bey, Belediye Reisi Rauf Bey, Türk Ticaret Bankası Müdürü Asım Bey, Emniyet Müdürü Mustafa Bey, Osmanlı Bankası Şube Müdürü Hafiyet Nevser Bey, Galip Sıpahizâde Hamit Bey ve Ömer Bey ile Ahmet Kökçüzâde Şevket Bey ve Doktor Caferzâde Cevat Bey zikredilmektedir.

Hereke İdman Yurdu’nu Hereke Mensucat Fabrikaları Müdürü Reşat Bey, Geyve İdman Yurdu’nu Kaymakam Hüsnü Bey, Kandıra İdman Yurdu’nu Kandıra Belediye Reisi Tevfik Bey desteklemiştir.

İzmit İdman Yurdu ve İttihat Spor’u Üssü Bahri Kumandanı Mehmet Ali Paşa, İzmit Belediye Reisi Kemal Bey, Halk Fırkası Reisi Esat Bey, Halkevleri Reisi Yüce Rıfat Bey maddi destekte bulunmuştur.

Gençler Birliği, Karamürsel, Yeni Hilal ve Sakarya Spor kulüplerinin ise belirli bir destekçisi bulunmamaktadır. (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 247-248).

8. Kısım Kocaeli Mıntika ve Kulüplerinin 1933 Yılı Mali Durumu

Kocaeli mıntikasının 1933 yılı gelir-gider durumu incelendiğinde, 1.902 lira gelir karşısında 3.497 lira gider olduğu görülmektedir. Bu tablo Kocaeli mıntikasının 1933 yılı bütçesinin 1.595 lira açık verdiğini göstermektedir.

Kulüplerin gelirleri esas olarak üye aidatları ve Hususi İdare ile belediye yardımlarından ibarettir. Kulüp bütçesinin Masraf kalemleri büyük ölçüde diğer kulüplerle yapılan özel maçlar için yol giderleri ve spor malzemelerinin teminine ayrılmıştır. (TİCİ 7. Umumi Kongre,

s. 251-252). Kocaeli mıntıkasının 1932-1933 yıllarına ait gelir-gider kalemleri aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

1932 Senesi Gelir Kalemi	Lira	Kuruş
Umumî merkezden sahalara için yapılan muavenet	600	
İdare-i Hususiye bütçesinden verilen	300	00
Toplam	1400	00
1932 Senesi Gider Kalemi	Lira	Kuruş.
Açık sahanın ön duvarı ile diğer üç kısmının tel örgü ile kapatılması	350	00
Kulüplere muavenet	210	00
Daktilo ve hademe maaşları	90	00
Kırtasiye ve müteferrika	80	00
Posta	70	00
1932 devri	600	00
Toplam	1400	00
1933 Senesi Gelir Kalemi	Lira	Kuruş
1932'den devir	600	00
İdare-i Hususiye'den	1000	00
Umumî merkezden yardım	200	00
Birincilik müsabakaları hasılatı	102	00
Toplam	1902	00
Verilecek olan borç	1595	00
Genel Toplam	3497	00
1933 Gider Kalemleri	Lira	Kuruş
Açık sahanın tesviyesi ve tanzimi	350	00
Kapalı sahanın inşası	1650	00
Saha kapılarının inşası	75	00
Sahaların muhafazası için memur maaşları	150	00
Posta ve kırtasiye	70	00
Birincilik müsabakaları için yol masrafları	340	00
Daktilo ücreti	62	00
Tribün inşası, kongre murahhasları ve müteferrika	600	00
Diğer masraflar	200	00
Toplam	3497	00

Tablo 5: Kocaeli Mıntıkasının 1932 ve 1933 Yıllarına Ait Gelir ve Gider Tablosu

1933 Senesi	Gelir		Gider	
Kulüp Adı	Lira	Kuruş	Lira	Kuruş
Ada İdman Yurdu	720	32	649	42
Hereke İdman Yurdu	120	00	134	00
Kandıra İdman Yurdu	118	00	146	00
Karamürsel İdman Yurdu	312	15	312	15
İzmit İdman Yurdu	300	00	300	00

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Raporlarında Kocaeli Mıntıkası (1924-1933)

Geyve İdman Yurdu	200	00	180	00
İttihat Spor Kulübü	600	00	600	00
Gençler Birliği	240	00	240	00
Yeni Hilal	160	00	160	00
Sakarya Spor Kulübü	-	-	-	-

Tablo 6: Kocaeli Mıntıkasına Bağlı kulüplerin 1933 yılı gelir ve giderler Durumu

9. Kısım Kocaeli Mıntıkasının Dilekleri ve ihtiyaçları

Kocaeli mıntıkası, öncelikli ihtiyaçlar başlığı altında birinci sırada saha, ikinci sırada ise antrenör eksikliğini vurgulamıştır. Ülke genelinde pek çok bölgenin sıhhi, fenni, nizami ve uluslararası standartlara uygun tesislere sahip olmasına karşın, Kocaeli mıntıkasının sporun en temel ihtiyaçlarından olan sahalardan dahi mahrum bırakıldığına dikkat çekilmiştir. Raporunda, bu mahrumiyetin gençler arasında sporun yaygınlaşmasını engellediği ve spor heveslilerinin motivasyonunu ciddi ölçüde kırdığı ifade edilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 252).

Bu eksiklikleri gidermek amacıyla Kocaeli mıntika Heyeti; içerisinde duş ve muamele odaları ile bir salonun da yer alacağı 8,5 x 14 metre boyutlarında kapalı bir alan inşa edilmesine karar vermiştir. Ayrıca, uzun süreli bakımsızlıktan dolayı âtil kalan bir arsa üzerinde açık saha düzenlemelerine başlandığı bilgisi paylaşılmıştır. Mevcut 60 x 100 metre ebadındaki sahanın tribün, pist ve soyunma odası gibi temel unsurlardan yoksun olmasına rağmen kısmen iyileştirildiği belirtilmiştir. Sahanın çevresinin, araba ve hayvan girişini engellemek amacıyla bir bölümünün duvarla örüldüğü, diğer kısımlarının ise tel örgülerle koruma altına alındığı kaydedilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 252).

Öte yandan raporda; mevcut sahanın 70 x 105 metre boyutlarına çıkarılması, çevresine 5 x 400 metre ebadında bir atletizm pistinin eklenmesi ve 600 kişilik bir tribün inşa edilmesi acil ihtiyaçlar arasında sıralanmıştır. Ayrıca açık alanların tamamen duvarla çevrilerek korunaklı hale getirilmesi ve sporcular için modern soyunma alanlarının oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 253).

Ayrıca raporda; Adapazarı'nda uzun süredir metruk hâlde bulunan eski mezarlığın (Kanlı Mezarlık), gençler tarafından düzenlenerek sportif faaliyetler için kullanıldığı belirtilmiştir. Mıntika heyeti, bu alanın nizami ve fenni bir saha hâline getirilerek gençliğe tahsis edilmesi hususunda Umumi Merkez aracılığıyla girişimlerde bulunmuştur. Ancak yerel belediyenin, söz konusu alanı çocuk bahçesi yapma gerekçesiyle tahsis etmeyi reddettiği kaydedilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 254).

Raporunda, Kocaeli mıntıkasının ikinci temel ihtiyacı olarak antrenör eksikliği vurgulanmıştır. Mevcut maddi imkânsızlıklar nedeniyle bölgeye özel antrenör istihdam edilmesinin mümkün olmadığı belirtilerek; ilgili federasyonlar tarafından belirli zamanlarda uzman antrenörler görevlendirilmesi talep edilmiştir (TİCİ 7. Umumi Kongre, s. 255).

Mevki-nin adı	Kime ait ol-duğu	Sahanın adı	Ebadı eni boyu	Hangi sporlar için olduğu	Yapılış Tarih	Hangi kulüp-ler istifade et-tiği
İzmit	Kocaeli Spor Mıntıkasına	Kocaeli stadı	90x125	Futbol, Voleybol, Atletizm, Basketbol, bisiklet	1933/34	Mıntıkaya Merbut 12 takım
Adapazarı Kanlı Mezarlık	Adapazarı Belediyesi	Boş Arsa	110x120	Futbol, Voleybol	-	Sakarya, Yeni Hilal, Gençler Birliği
Kandıra	Kandıra Yılmaz Spor	Kandıra Stadı	80x110	Futbol, Voleybol, Atletizm	1932	Kandıra Yılmaz Spor
Hereke	Hereke İdman Yurdu	Hereke Sahası	60x90	Futbol, Voleybol	1933	Hereke İdman Yurdu
Karamürsel	Karamürsel İdman Yurdu	Karamürsel	55x90	Futbol, Voleybol	1932	Karamürsel İdman Yurdu
Geyve	Geyve İdman Yurdu	Geyve Sahası	75x100	Futbol, Voleybol, Atletizm	1933	Geyve ve Akhisar İdman Yurdu

Tablo 7: 1934 Yılı Kocaeli Mıntıkasındaki Spor Sahalarını Gösterir Cetvel (BCA. 490-1-0-0 / 1114-66-01)

Kulübün Adı	Bulunduğu Yer	Kayıtlı Üye Sayısı	Açıldığı Tarih	Renkleri
İttihat Spor K.	Kocaeli / İzmit	261	27.08.1924	Yeşil-Beyaz
Geyve İdman Yurdu	Geyve	43	01.01.1931	Siyah-Beyaz
Karamürsel İdman Yurdu	Karamürsel	61	06.04.1927	Sarı-Lacivert
Adapazarı Gençler Birliği	Adapazarı	155	27.05.1925	Kırmızı- Lacivert
Yeni Hilal S. K.	Adapazarı	114	03.06.1928	Sarı-Mavi
Adapazarı İdman Yurdu	Adapazarı	213	27.08.1924	Yeşil-Kırmızı
Yılmaz Spor Kulübü	Kandıra	85	21.08.1926	Kırmızı-Siyah
Hereke İdman Y.	Hereke	73	06.08.1924	Sarı-Kırmızı
Sakarya Spor K.	Adapazarı	76	17.03.1932	Sarı-Kırmızı
Kocaeli İdman Y.	Kocaeli / İzmit	183	10.08.1932	Vişne Çürüğü- Beyaz
Yeşil Yurt S. K.	Sapanca	44	10.07.1932	Yeşil-Mavi
Geyve Akhisar İdman Yurdu	Geyve	35	1926	Sarı-Siyah
	Toplam	1343		

Tablo 8: 1924-1932 Yılları Kocaeli Mıntıkasında Spor Kulüpleri (BCA. 490-1-0-0 /1108- 44- 1)

Sonuç

Kocaeli'de spor faaliyetlerinin gerçek anlamda kurumsallaşması erken Cumhuriyet döneminde mümkün olmuştur. Ülke genelinde başlatılan spor hamlelerine hızla ayak uyduran Kocaeli mıntıkası; 1923 yılında kurulan TİCİ'ye (Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı), 6 Ağustos 1924 tarihinde dâhil olmuştur.

İncelenen dönemde TİCİ merkezine sunulan raporlar, Kocaeli mıntıkasında en yoğun kulüpleşmenin Adapazarı bölgesinde gerçekleştiğini göstermektedir. Üye sayıları bakımından Adapazarı, İzmit ve İttihat Spor gibi kulüplerin öne çıkması; bölgenin nüfus ve iktisadi bakımdan gelişmiş merkezlerinde spor teşkilatlanmasının daha güçlü olduğuna işaret etmektedir. Buna karşılık Kandıra, Geyve ve Karamürsel gibi taşra yerleşimlerdeki kulüplerin de çok sayıda branşta varlık göstermesi, sporun yalnızca büyük şehir merkezlerinde değil, mıntikanın farklı bölgelerinde de tabana yayıldığını göstermektedir.

Bununla birlikte raporlardaki veriler, Kocaeli mıntıkasındaki spor hayatının yalnızca futbolla sınırlı kalmadığını göstermektedir. Nitekim bölgedeki kulüplerin pek çoğu atletizm, tenis, voleybol, güreş, yüzme ve bisiklet gibi branşlarda faaliyet içerisinde olmuştur. Ayrıca Karamürsel, Hereke ve İzmit gibi sahil yerleşimlerinde yüzme, kürek, yelken ve denizcilik branşlarının görülmesi, kulüplerin buldukları coğrafi şartlara uygun spor dallarını geliştirdiklerini göstermektedir. Benzer şekilde avcılık, atıcılık ve binicilik gibi branşların bazı kulüplerde faaliyet alanı olarak yer alması, Kocaeli'de spor hayatının çeşitliliğini ortaya koymaktadır.

Öte yandan Kocaeli bölgesinde çeşitli branşlarda sportif çalışmalarda bulunsa da tüm kulüplerin ortak sorunlarının başında malî yetersizlikler, tesis ve alt yapı eksikliği gelmektedir. Özellikle tüm kulüpler için geçerli olmak üzere stat ve saha yetersizliği, dönemin en temel sorunu olarak öne çıkmıştır. Tüm bunlara rağmen, incelenen dönemde Cumhuriyet'in beden terbiyesi ile sporu yaygınlaştırmaya yönelik politikalarının, Kocaeli özelinde başarılı sonuçlar doğurduğunu söylemek mümkündür. Nitekim bölge sporcularının, özellikle deniz ve su sporları alanında 1933-1934 yıllarında ülke çapında önemli başarılar elde ettiği hem raporlardan hem de basına yansıyan haberlerden anlaşılmaktadır.

KISALTMALAR

TİCİ: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı

TİCİTHU: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Teşkilât ve Hesabât-ı Umûmiye

SK: Spor Kulübü

Y. Yurdu

KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri

BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 1108-44-1.

BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 1108- 44-1.

BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 1114-66-01.

BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 1110-52-1.

BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 596-61-7.

2. Süreli Yayınlar ve Resmi Kaynaklar

Ayın Tarihi, "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı İlk Umumi Kongresi". (1340). IV/ 4.

Ayın Tarihi, "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Kongresi". (1341), VI/8 6.

Ayın Tarihi, "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı 1926 Senesi Kongresi". (1926). X.

Ayın Tarihi, Mayıs (1936), No: 29.

15 inci Yıl Ulus Günlük Gazetesi İlavesi.

Vakit, 6 Eylül 1933.

Son Posta, 10 Teşrinisani 1932

Son Posta, 19 Ağustos 1933.

Son Posta, 24 Ağustos 1933.

Son Posta, 15 Eylül 1934

Haber, 16 Nisan 1934.

Haber, 23 Eylül 1934.

Cumhuriyet, 8 Teşrinievvel 1932.

Türkiye İdman Mecmuası, 16 Mart 1341, Numara: 14.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifak Teşkilât ve Hesabât-ı Umûmiye. Merkez-i Umûmî, Heyet-i Müttahidler, Mıntakalar ve İdman Cemiyetleri Hakkında Malûmât-i Mücmele, (1926). İstanbul: Vatan Matbaası.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı 1926 Senesi 28 Eylülünde Ankara'da Akl Olunan Üçüncü Umûmî Kongreye Arz Edilen Merkez-i Umûmî Raporıyla Ordu Spor Teşkilâtı, Bi'l-Umûm Heyet-i Müttehidler ve Mıntika Raporlarını ve Kongre Zabıtnâmesini Muhtevidir (1927). İstanbul: Millî Matbaası.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Dördüncü Umûmî Kongre (Zabıtnâmeleri) (1928). İstanbul: Akşam Matbaası.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Beşinci Umumi Kongre İstanbul: (1931). Devlet Matbaası.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Teşkilat ve Hesabat-ı Umumiye (1927). İstanbul: Akşam Matbaası.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Teşkilat ve Hesabat-ı Umumiye (1928). İstanbul: Akşam Matbaası.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, Altıncı Umumi Kongre (1933). İstanbul: Devlet Matbaası.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, Yedinci Umumi Kongre (1935). Ankara: D. Müfit Matbaası.

3. Kitap ve Makaleler

ATALI, L. (2007). *Kocaeli'nin Spor Tarihi*. Kocaeli, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

BAYAZİT A., vd. (2017). Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Yenileşme Hareketlerinin Türk Spor Kültürüne Etkileri "Tanzimattan Cumhuriyete Spor". *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. III/Özel Sayı: 211-228.

BOLAT, M. (2025). "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın Sekizinci ve Son Genel Kongresi ve Teşkilatın Türk Spor Kurumuna Dönüştürülmesi" *Cumhuriyet'in Kuruluşundan Türkiye Yüzyılına, Türk Spor Kongresi (25-27 Nisan 2024)*. Türk Tarih Kurumu Yayınları: 787-813.

DOSTER, B. (2009). "Cumhuriyetin İlk Yıllarında Beden Eğitimi ve Spor". *Beden Kitabı*, (ed. Emine Gürsoy Naskali; Aylin Koç). İstanbul: Kitavevi Yayınları

FİŞEK, K. (1980). *Spor Yönetimi*. Ankara: A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

KETEN, M. (1974). *Türkiye'de Spor*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Kocaeli il Yılığ (1967). İstanbul: Doğan Kardeş Matbaası.

KOLAY, Arif, Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde İstanbul'da kurulan Sporla İlgili Kulüp, Cemiyet ve Dernekler, *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 15, Sayı:3, Eylül 2017, ss. 147-168.

KURT T. Vd. (2016). *Spor Tarihi*. İstanbul: Devlet Kitapları.

YÜCE, R. (1945). *Kocaeli Tarihi ve Rehberi*. İzmit: Türk Yolu Matbaası.

YAŞIN, İ. - ŞAMA, E. (2023). "Cumhuriyetten günümüze Türk spor yönetimi". *Spor Paradigmaları I* (ed. İ. Kirişçi, M. Çetin (Ed.)). Gaziantep: Özgür Yayınları: 29-30.

EXTENDED ABSTRACT

In our country, the process of organizing sports clubs began before the Republic, but the consolidation of sports clubs under a single entity took place on May 22, 1922, with the creation of the Turkish Sports Associations Union (TİCİ). Following the establishment of the TİCİ, sporting activities throughout the country were divided into different sports zones, according to the program adopted by the union.

In 1935, the scope of the Turkish Sports Associations Union was divided into 28 zones within the country's borders. During this process, the provinces of Bandırma, Çanakkale, Çukurova, Diyarbakır, Aydın, Afyon, Isparta, Manisa, Muğla, and Ordu were included among the newly created zones.

Between its founding and 1936, the TİCİ organized eight congresses attended by delegates elected from different regions of the country. At these congresses, policies aimed at promoting sport throughout the country were discussed, reports from regional delegates were reviewed, and issues such as determining regional budgets were addressed. The TİCİ held its first general congress from September 5 to 12, 1924. The eighth and final TİCİ general congress took

place from April 13 to 18, 1936, and following the decisions made at this meeting, the Union of Turkish Sports Associations adopted the name Turkish Sports Association after the final general assembly held in April 1936.

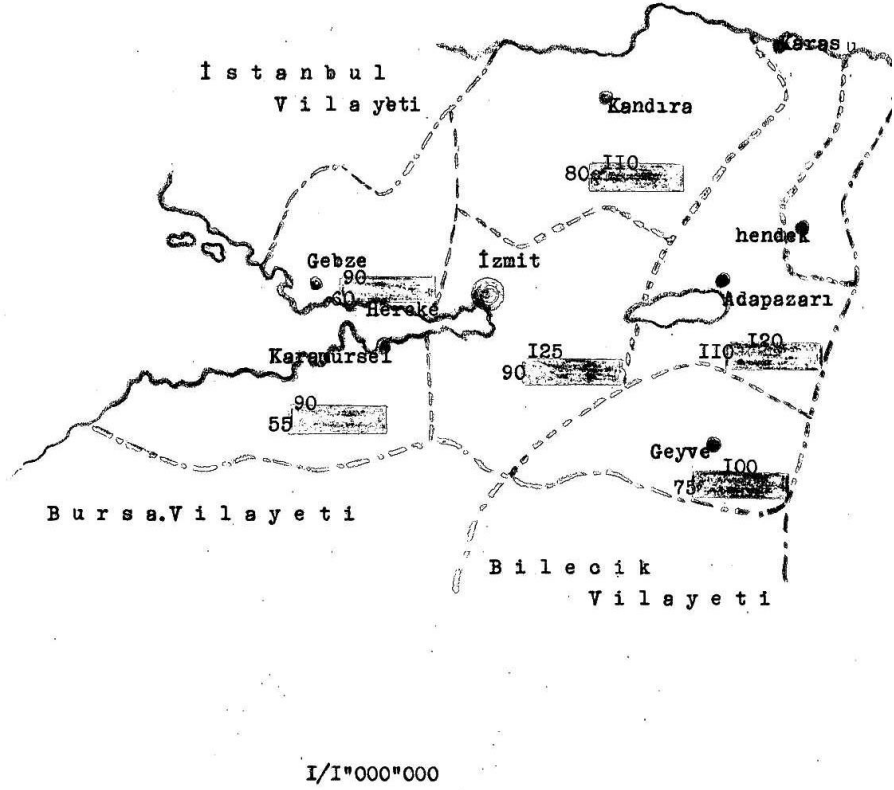
Throughout its existence, the TİCİ contributed to the rapid development and widespread adoption of sport throughout the country. Thus, while the Alliance had only 14 sports clubs at its inception, this number rose to 230 in 1933 and then to 442 in 1938. Similarly, the number of registered athletes, which was 827 in 1923, increased to 6,380 in 1928 and to 10,450 in 1933. Modern sporting life in Kocaeli began with football in 1909-1910. At that time, a football team was established under the leadership of Ferit and Süreyya Bey, students at the French school in İzmit. Sports clubs were also founded at the American College of İzmit Bahçecik. The rise in popularity of sports among young Turks in Kocaeli coincided with the period following the proclamation of the Second Constitution. However, just as sport was beginning to gain popularity among Turks, the outbreak of World War I and the mobilization of young people led to a slowdown in sporting activities in Kocaeli. Although attempts were made to revive these activities after the armistice, it was the establishment of the Turkish Sports Associations Union (TİCİ) that truly enabled their development.

The Kocaeli region was established on August 6, 1924, two years after the founding of the TİCİ. The official color of the region was chosen to be brown. The central building was that of the Türk Ocağı (Turkish Sports Association), located on İzmit Demiryolu Avenue. At that time, the clubs İttihat Spor, İdman Yuvası Spor, Bizim Kulüp, Türk İdman Ocağı, Hereke İdman Yurdu, and Adapazarı İdman Yurdu were active in the region. After September 1926, the headquarters of the Kocaeli region was moved from İzmit to Adapazarı. The leadership also changed. Between 1924 and 1932, the following clubs were part of the Kocaeli region alliance: İttihat Spor, Geyve İdman Yurdu, Karamürsel İdman Yurdu, Adapazarı Gençler Birliği, Yeni Hilal Spor Kulübü, Adapazarı İdman Yurdu, Yılmaz Spor Kulübü, Hereke İdman Yurdu, Sakarya Spor Kulübü, Kocaeli İdman Yurdu, Yeşil Yurt Spor Kulübü, Geyve Akhisar İdman Yurdu. During this period, sporting activities were carried out in the region in football, athletics, cycling, wrestling, sailing and tennis. The Kocaeli region participated in congresses organized by the Turkish Sports Associations Union (TİCİ) since 1924. According to the reports submitted by the region to the congresses and the congress minutes, it appears that the Kocaeli region frequently made changes to its delegation. Despite these changes, the problems raised in the congress reports remained the same. The reports submitted to the TİCİ congresses primarily highlighted the region's inadequate infrastructure and financial difficulties.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Raporlarında Kocaeli Mıntıkası (1924-1933)

Ek: 1

ÖZEL MİLLÎ MÜHÜRLEME
CUMHURİYET ARŞİVİ
Kocaeli Vilayeti...

Kocaeli Mıntıkasında Bulunan Sahaların Ölçüleri

Kaynak: BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 1110-52-1

Ek: 2

BEŞLİK KOCASELİ SPOR MANTAKASI
CUMHURİYET FAALİYETİ
K o c a e l i

I- <u>İzmit:</u>	İttihat spor K. Kocaeli idman yurdu	Federedir. "	Alan.Kocaeli spor mantakasına
II- <u>Adapazarı:</u>	Adapazarı G.B. Sakarya S.K. Yeni Hilal S.K. İdman yurdu	Federedir. " " "	Alan.Ureyındır.
III- <u>Kandıra:</u>	Yılmaz spor	"	Alan.Yılmaz sporundur.
IV- <u>Hereke:</u>	İdman yurdu:	"	Alan.İdman yurdunundur.
V- <u>Karamürsel:</u>	İdman yurdu.	"	Alan.İdman yurdunundur.
VI- <u>Geyve:</u>	Geyve idman yurdu. 3 Akhisar idman yurdu "	"	Alan.İdman yurdunundur.
VII- <u>Gebze:</u>	?		
VIII- <u>Hendek:</u>	?		

Kocaeli Mıntıkasında Faaliyet Gösteren Takımlar

Kaynak: BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 1110-52-1

Ek 3: İzmit'te 1924-1934 Tarihleri Arasında Gerçekleştirilen Atletizm Müsabakaları

Müسابaka Adı	Müسابaka Yeri	Sporcunun Adı	Skor	Müسابaka Tarihi
Birincilik	İzmit'te	Nazmi Bey	100 Metre İkinci	15.08.1924
Birincilik	İzmit'te	Nazmi Bey	Atlama Birinci	16.08.1924
Birincilik	İzmit'te	Şefik Bey	100 Metre İkinci	05.06.1925
Birincilik	İzmit'te	M. Ali Bey	200 Metre İkinci	19.06.1925
Birincilik	İzmit'te	Tacettin Bey	400 Metre İkinci	19.06.1925
Birincilik	İzmit'te	A. Kemal Bey	800 Metre Birinci	19.06.1925
Birincilik	İzmit'te	H. İbrahim Bey	1500 Metre Beşinci	19.06.1925
Teşvik	İzmit'te	Şefik Bey	100 Metre İkinci	15.07.1932
Teşvik	İzmit'te	Şefik Bey	110 Metre Birinci	15.07.1932
Teşvik	İzmit'te	Şefik Bey	Yüksek Atlama Birinci	15.07.1932
Teşvik	İzmit'te	Nazmi Bey	Uzun Atlama Birinci	15.07.1932
Teşvik	İzmit'te	Nazmi Bey	8 Adım atlama İkinci	15.07.1932
Teşvik	İzmit'te	Nazmi Bey	Uzun Atlama Birinci	15.07.1932
Teşvik	İzmit'te	Reşat Efendi	200 Metre İkinci	15.07.1932
Teşvik	İzmit'te	A. Abdi	800 Metre İkinci	15.07.1932

BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 596-61-7.

Ek 4: Kocaeli Mıntıkasında Hereke İdman Yurdu'nun 1924-1934 seneleri arasında Yap-
tığı Futbol Maçları ve Skorları³

Müşabaka Adı	Müşabaka Yeri	Takımlar	Skor	Müşabaka Tarihi
Birincilik	İzmit'te	Gençler Birliği		15.08.1924
		Hereke İdman Yurdu	Galip	
Birincilik	İzmit'te	Kocaeli İdman Yurdu 0		16.08.1924
		Hereke İdman Yurdu 2	Galip	
Birincilik	İzmit'te	Ada İdman Yurdu 2		17.08.1924
		Hereke İdman Yurdu	Mağlup	
Birincilik	Adapazarı	Ada İdman Yurdu 2		29.05.1925
		Hereke İdman Yurdu 0	Oyun yarım Kalmıştır	
Birincilik	İzmit'te	Orta Mektep 2		05.06.1925
		Hereke İdman Yurdu 2	Berabere	
Birincilik	İzmit'te	İttihat Spor 4		09.04.1926
		Hereke İdman Yurdu 1	Mağlup	
Hususi	Hereke	İdman Yurdu 2		16.04.1926
		Hereke İdman Yurdu 7	Galip	
Birincilik	İzmit'te	İttihat Spor 1		22.04.1926
		Hereke İdman Yurdu 1	Berabere	
Birincilik	İzmit'te	İttihat Spor 1		15.07.1926
		Hereke İdman Yurdu 2	Galip	
Birincilik	İzmit'te	Geyve İdman Yurdu 0		15.1927
		Hereke İdman Yurdu 8	Galip	
Birincilik	İzmit'te	Kandıra İdman Yurdu 0		24.06.1932
		Hereke İdman Yurdu 4	Galip	
Birincilik	İzmit'te	İttihat Spor Kulübü 1		22.07.1932
		Hereke İdman Yurdu 0	Mağlup	
Birincilik	İzmit'te	İdman Yurdu 3		09.09.1932
		Hereke İdman Yurdu 5	Galip	
Birincilik	İzmit'te	İttihat Spor 0		13.01.1933
		Hereke İdman Yurdu 2	Galip	
Birincilik	İzmit'te	İdman Yurdu 0		30.06.1933
		Hereke İdman Yurdu	Hükmen Ga- lip	
Birincilik	İzmit'te	İttihat Spor 8		07.07.1933
		Hereke İdman Yurdu 0	Mağlup	
Birincilik	İzmit'te	Kandıra İdman Yurdu 2		14.07.1933
		Hereke İdman Yurdu 3	Galip	

³ BCA. Fon Adı: Cumhuriyet Halk Partisi 490-1-0-0 / Dosya Adı: 596-61-7.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Raporlarında Kocaeli Mıntıkası (1924-1933)

Birincilik	İzmit'te	Karamürsel İdman Yurdu 1		21.07.1933
		Hereke İdman Yurdu 5	Galip	
Hususi	Hereke	Nişantaşı 4		21.08.1933
		Hereke İdman Yurdu 6	Galip	
Hususi	Hereke	Ada İdman Yurdu 3		22.09.1933
		Hereke İdman Yurdu 2	Mağlup	
Hususi	Hereke	İttihat Spor 3		24.11.1933
		Hereke İdman Yurdu 1	Mağlup	

Ek 5:

1934 Yılı Kocaeli Mıntıkası Şampiyonluk Maçında Adapazarı İzmit Spor'u 4-2 mağlup ederek Şampiyon oldu.

Kaynak: Haber, 23 Eylül 1934, s. 5

Ek 6:

Cumhuriyet futbol turnuvası

Maçlar Çukurbostan stadyomunda yapıldı, Necmiüstiklâl, Karagümrük ve Kurtuluş takımları galip geldiler

İstanbul şampiyonu Kocaeli şampiyonunu 6 - 1 mağlup etti

Gayrimütefek kullupler arasında gazetemiz tarafından tertip edilen futbol turnuva maçlarına dün Çukurbostan stadyomunda başlanmıştır. Spor teşkilâtının haricinde kalmış, fakat memleketinde büyük bir spor kuvveti haline gelmiş olan bu spor teşekküllerine bir faaliyet zeminini hazırlamak maksadıyla tertip ettiğimiz bu maçlar, gençlik üzerinde büyük memnuniyet uyandırmıştır. Bu turnuvaya on sekiz kulüp girmiştir. Çekilen ku'a üzerinde taksim olunan fikistür mucibince dün altı kulüp karşılaşmıştır.

İlk müsabaka saat 12 de Halıcıoğlu-Necmiüstiklâl kullupleri arasında yapılmıştır. Her iki takım da temiz formalarla sahaya gelmişlerdir. Takımlar yekâşerini selâmladıktan sonra müsabakaya başlamışlardır. Müsabekanın ilk dakikaları Halıcıoğlu takımının tefavvutuna işaret eder bir şekil almış, bir müddet Necmiüstiklâl takımı müdafaa vaziyetinde kalmıştır. Fakat bir müddet sonra oyunda tevazül hisal olmuş ve yavaş yavaş Necmiüstiklâl ağır hasmağa başlamıştır. Buna rağmen ilk devre sıfır sifra bitmiştir.

İkinci devrede Necmiüstiklâl, faaliyetini baştan nihayete kadar muhafaza etmekle beraber ancak bir gol atmaya muvaffak olmuştur. Bu suretle Halıcıoğlu sıfır karşı bir sayı ile mağlup olmuştur. Her iki takım da canlı ve azimkâr bir oyun göstermişler, alkışlanmıştır.

İkinci müsabaka

İkinci müsabaka Karagümrük - Kusdülü takımları arasında yapılmıştır. Geçen seneki turnuvaya giren Kusdülü takımı, bu defa da gene bir talihlilik eseri olarak turnuvanın en kuvvetli takımlarından birinin karşısına düştü. Fakat bu takım dün mağlup olmalabereber çok güzel bir oyun göstermiştir. Karagümrük takımının karşısında tam 45 dakika dayanmış, hatta hücum vaziyetine geçerek gol yapmak için müteaddit fırsatlar hazırlamış, fakat gene bir talihlilik eseri olarak bu fırsatları kaçırmıştır.

Karagümrük takımı, eline geçen fırsatları heba etmiş ve beş tane gol yapmış, bu suretle sıfır karşı beş gol ile galip gelmiştir.

Üçüncü müsabaka

Üçüncü müsabaka Kurtuluş T. Y. Y. Kanlıca arasında oynanmıştır. Kurtuluş takımı, rakibine nazaran çok kuvvetli olmasına rağmen Kanlıca'lı gençler canlı bir oyun göstermişlerdir. Kurtuluş, ilk devrede 4 gol atmıştır. İkinci devrede Kanlıca da bir gol atmış, bir müddet sonra Kurtuluş ta beşinci golü yapmıştır. Bu suretle Kurtuluş 5-1 galip gelmiştir.

Grup şampiyona maçları

Türkiye birinciliklerine esas olmak üzere İstanbul Kocaeli ve Bandırma mntakaları arasında yapılacak olan grup müsabakalarına dün Fenerbahçe stadında başlandı. İstanbul mntakası şampiyonu İstanbulspor'la, Kocaeli mntakası şampiyonu Adapazarı İdman Yurdu karşılaştılar.

Takımlar şu şekilde yer aldılar: İstanbulspor: Kemal - Ali, Samih - Aziz, Murat, Fabri - Nihat, İsmail, Salâhattin,

«Cumhuriyet turnuva maçları»nda dün karşılaşan takımlar

Yukarıda: Ayaktakiler Halıcıoğlu, oturanlar: Necmiüstiklâl, ortada: Ayaktakiler Karagümrük, oturanlar Kusdülü, aşağıda: Ayaktakiler Kurtuluş, oturanlar Kanlıca

Salâhattin, Tevfik: İstanbulsporun esas merkez muavini Hasan Pazar günü Pera maçıında sakatlanmış olduğundan oyuna iştirak edememişti.

Adapazar takımı: Kâmil - Ahmet, Sakir - Hüsnü, Hurşit, İbrahim- Ziya, Cavit, Nizamettin, Zeki, Hasan.

Oyuna hakem Nuri Beyin idaresinde saat 2,45 te başlandı. İlk hücumu yapan İstanbulspor oyunu 10 dakika kadar Adapazarlıların nisf sahasına inhisar ettirdiler. Bu müddet zarfında sahaya yabancı olan Adapazarlılar dağınık bir oyun oynuyorlardı. Adapazar takımının merkez ve sağ hafızları nazari dikkati celbediyordu. Kalecileri çok zayıf

Adapazar merkez muavini iyi paslar vermesine rağmen muhacim hattının gol çıkarabilecek iktidarda bulunmaması ve bilhassa İstanbulspor müdafasının yerinde müdahaleleri karşısında bir netice elde etmeğe muvaffak olamıyorlar, ellerine geçen fırsatları bile heder ediyorlar. Bir aralık İstanbulspor topu soldan sürerek süratli bir akınla Adapazar kalelerine indirdi. Solcağık yerden bir şütle oyunun ilk golünü kaydetti. Salâhattin 35 inci dakikada iki fırsat kaçırdı. 40 ncü dakikada İstanbulspor'un sağ açığı şahsi bir iş yaptı. Müdafasızları atladi, kaleci zamanız bir çıkış yapmış ve topa sırtını vermişti. Sağ açık yerden hafif bir şütle İstanbulspor'un ikinci golünü kaydetti. Bunu 42 inci dakikada soldan

Bu devrede İstanbulspor vaziyete daha ziyade hâkim oldu ve beşinci dakikada sağ açığı ayağıle 4 üncü golü yaptı. 10 uncu dakikada Kocaeli şampiyonunun soldan güzel bir inisi görüldü. Müsait bir vaziyet mevcut olmasına rağmen topu sürmeyip uzaktan ve yerden atan sol açık takımı lehine ele geçmez bir fırsat kaçırdı. 16 ncü dakikada Salâhattin'in güzel bir çevirişle yaptığı golü hakem entbol saydı. Salâhattin bu kaybedilen sayışı bir dakikadan sonra soldan bir şütle yaptığı gollü telâfi etti. 20 inci dakikalarda kendisini taziykten kurtarabilen Adapazarlılar bir iki hücum yaptılar. Sağdan bir alınları kornele kırıldı. Diğerlerini de müsbir bir şekilde sömüğe muvaffak olamadılar.

Salâhattin İstanbulsporun 6 ncü golü yapmada da gecikmedi. Son dakikalarda Adapazarlılar son gayretleriyle hücumlara mukabele etmeğe ve bir iki defa tehlikeli vaziyetler ihdas etmeğe muvaffak oldular. Bu sıralarda sağdan inkişaf eden akınlarında sağ açık topu çok güzel ortadılar. Ortadan sola geçen topu sol açık güzel bir şütle gole tahvil etmeğe muvaffak oldu. Bu suretle maç 6 - 1 İstanbulsporun galebesile hitam buldu.

Galataray Pera'yı yendi

Dün Takım stadyomunda Galata -

Ek 7:

Kocaeli mıntıkası lik maçları

Hereke, (Hususi) — Kocaeli mıntıkası lik maçları birincilikleri 18 Mayıs'ta başlıyor.

Mıntakaya merbut klüpler futbol heyetinin kararile lik maçlarına A ve B takımlarile iştirak edecekler ve bu suretle daha canlı bir spor hareketi elde edilmiş olacaktır.

Mıntaka birinciliğini kazanmak az-

mile bilümun klüpler azami faaliyetle çalışmaktadır. Bilhassa dokuz senelik temiz bir mazisi bulunan ve fabrikanın himayesi tahtında yeni elemanlarla takviye edilen Herekenin zinde sporcuları muntazam antrenmanlarla mıntaka birinciliğine en kuvvetli bir rakip olacaktır.

(Devamı 7 nci sayfada)

Kaynak: Haber, 16 Nisan 1934, s. 5.

Kocaeli Mıntakasının En Kuvvetli Futbol Takımı

Izmit İdman Yurdu ile maç yapan İstanbul Beylerbeyi futbolcuları birarada

Izmit (Hususi) — Geçen mektubumda Kocaeli mıntakasının en kuvvetli futbol takımı olan İdman Yurdunun yaptığı birçok maçlarda parlak muvaffakiyetler

kezdüğümü yazmıştım. İdman Yurdunun açılması pek kısa olmakla beraber yorulmak bilmex bir çalışma ve sebatla kazandığı eserler pek çoktur. Bunu müdrük

Kaynak: Son Posta, 10 Teşrinisani 1932, s.

19 Ağustos SON POSTA Sayfa 7

SPOR

Dünkü güne şampiyona müsabakalarına iştirak eden sporcular bir arada

Türkiye Yüzme Şampiyonluğu Müsabakaları Neticelendi

İstanbul Birinci, İzmit ikinci

İstanbul, 18 (A.A.) — Türkiye yüzme birincileri dün öğleden sonra Büyükdere yüzme havuzunda yapıldı. Bu birinciliklere geçen sene iştirak eden İstanbul, İzmit, Kocaeli ve Bandırma muntakalarından maada ilk defa olmak üzere Ankara yüzücüler de iştirak ediyordu.

Büyük bir itirazla cereyan ettikten sonra yine büyük bir muvaffakiyetle biten bu müsabakalarda alınan neticeler şunlardır:

100 metre serbest:

Bu yarışta İzmit'den Alp, İstanbul'dan Orhan, Bandırma'dan Şakir, Kocaeli'den İsmail Beyler iştirak ediyorlardı. Neticede İstanbul'dan Orhan Bey 1.13.1 ile birinci geldi. Bandırma'dan Şakir Bey ikinci, Kocaeli'den İsmail Bey üçüncü, İzmit'den Alp Bey dördüncü oldular.

100 metre sırtüstü:

Bu yarışta Ankara'dan Azmi, İzmit'den Salihaddin, İstanbul'dan Orhan, Bandırma'dan Şamil, Kocaeli'den Haydar Beyler girdiler. Neticede Kocaeli'den Haydar Bey 1.36.6 ile birinci, İstanbul'dan Orhan Bey ikinci, Bandırma'dan Şamil Bey üçüncü, İzmit'den Salihaddin Bey dördüncü, Ankara'dan Azmi Bey beşinci oldular.

200 metre kurbalama:

Ankara ve İstanbul muntakaları bu yarışta iştirak etmiyorlardı. Neticede İzmit'den Alp Bey 3.19.8 - yeni Türkiye rekoru - ile birinci, Kocaeli muntakasından Yusuf ikinci, Bandırma muntakasından Hüseyin Bey üçüncü oldular.

200 metre serbest:

Bu yarışta Ankara muntakası iştirak etmedi. Neticede İstanbul'dan Saffan Bey, 2.50.6 - yeni Türkiye rekoru - ile birinci, İzmit'den Rasim Bey ikinci, Kocaeli'den İsmail Bey üçüncü, Bandırma'dan Mehmet Bey dördüncü oldular.

400 metre serbest:

İstanbul'dan Mehdi Bey 6.35.2 ile birinci, Kocaeli'den İhsan Bey ikinci, İzmit'den Alp üçüncü, Bandırma'dan Ali Osman Bey dördüncü, Ankara'dan Abdullah Bey beşinci oldular. İstanbul'dan Salim Bey bu yarışmaya rekor için ve müsabaka harici olarak iştirak etti ve 6.20.6 ile yeni bir Türkiye rekoru yaptı.

4 x 200 bayrak:

İstanbul, Ağah, Toma, Lili, Saffan takımı 14.34.6 ile birinci Kocaeli ikinci, İzmit üçüncü, Bandırma dördüncü oldu. Ankara iştirak etmedi.

1500 metre serbest:

Ankara bu müsabakaya girmemi. Kocaeli'den İhsan Bey 25.4.8 ile birinci, İstanbul'dan Toma ikinci, İzmit'den Rasim üçüncü, Bandırma'dan Sabri dördüncü girdiler. Müsabaka harici iştirak eden Salim Bey eski rekoru kırdı ve 25.44.10 ile yeni bir Türkiye rekoru yaptı.

Türk bayrak yarışı:

Ankara muntakası bu yarışta iştirak etmedi. Neticede İstanbul 6.33.4 ile birinci, Kocaeli ikinci, İzmit üçüncü oldu. Bandırma dikkatliye edildi.

Atlama:

İstanbul'dan Ahmet Bey 84.62 puanla birinci, İzmit'den Rasim Bey ikinci oldu.

Umumi tasnifte İstanbul 107 puanla birinci, Kocaeli 84 puanla ikinci, İzmit, 53 puanla üçüncü, Bandırma 37 puanla dördüncü, Ankara dört puanla beşinci oldular.

At Yarışlarının Dördüncü Haftası

İstanbul at yarışlarının dördüncüncü de din, yine kalabalık bir seyirci kütlesinin önünde yapıldı ve hayli heyecanlı oldu. Neticeleri yazıyoruz:

Birinci koşu satış koşusu idi ve 11 hayvan iştirak etti. Birinciliği Ahmet Ef. nin "Tayyar, 1 ikinciliği Prens Halim Bey'in "İbninnur, u, üçüncülüğü Teyfik Bey'in "Sada, sı kazandı.

Yerli ve yarı kan İngiliz atları arasındaki ikinci kopuza Ahmet Filret Bey'in "Yıldırım, 1 birinci, Emio Salih Ef. nin "Klas, 1 ikinci ve Prens Halim Bey'in "Semir, 1 üçüncü geldi.

Taylar arasında yapılan üçüncü kopuza birinciliği Ahmet Filret Bey'in "Marmara, sı, ikinciliği Emir Salih Ef. nin "Ece, sı ve üçüncülüğü de yine Emir Salih Ef. nin "Kösem, 1 kazandı.

Dördüncü kopuza Akif Bey'in "Bekâr, 1 birinci, Fikret Bey'in "Piper, 1 ikinci geldiler.

Son kopuza ise Mehmet Bey'in "Snehbil, 1 birinci, Mehmet Ef. nin "Şen, 1 ikinci ve yine Mehmet Ef. nin "Leylâ, sı üçüncü oldu.

Memlekette Spor

Düzce Gençleri Bolu Sporcularını Mağlûp Ettiler

İzmit Ve Adapazarı Muhtelitleri Arasında Bir Kupa Maçı Yapılacak

Bolu, (Hususi) — Bu ayın onuncu günü şehrimizde müstesna bir spor heyecanı yaşandı. Şehrimiz Halkevi spor şubesi tarafından Düzce Gençler Birliği sporcuları, bir maç yapmak üzere çağırılmışlardı. Bu daveti memnuniyetle kabul eden Düzce futbolcuları şehrimizde muvasalatlarında Halkevi mensupları ve halk tarafından samimiyetle karşılandılar.

Neticesi herkes tarafından merak ile beklenen müsabakaya cuma günü saat dörtte başlandı. Maçın yapılacağı Karagözet çayırının etrafı kalabalık bir seyirci kütlesine çevrilmişti. Düzce takımına sahaya geçilecekti. Nihal - Ahmet, Şerif - Mahmut Emin, İbrahim, Celal - Bediş, Sivay, Mustafa, Mahmut, Münir.

Bolu takımı da şöyle teşkil edilmişti:

Raci - Mustafa, Hakkı - Suat, Mehmet, Yakup - Ziya, Kâni, Ferit, Mehi, Tahin.

Oyuna Müdafin Reşit Bey'in hâkimliği ile bağlandı. İlk akımı Düzceliler yaptılar, fakat top dışarıya çıktı. Mütteakiben Düzceliler birkaç akın daha yaptılar. Buna mukabil Bolu gençleri de akınlar yapıyorlardı. Bir aralık Düzceliler hâkimiyeti ele aldılar. Neticedeyim 1-2 Düzce takımının galibiyeti hıtam buldu.

Maçın sonra Halkevi spor şubesi tarafından eli kıllık bir çay ziyafeti tertip edildi. Ziyafette Halkevi reisi Mithat Bey tarafından gençlere hitaben güzel sözler söylendi. Düzceliler mütteakiben memlekete gittiler.

Düzce, (Hususi) — Bolu'da kazandıkları muvaffakiyetten sonra şehrimiz dinen futbolcularına bütün halk tarafından hararetle karşılandılar ve alkışlandılar.

Adapazarında Spor

Adapazarı, (Hususi) — Pek yakında İzmit ve Adapazarı muhtelitleri arasında Halkevi tarafından bir kupa maçı tertip edilecektir. Ötedenberi kuvvede kalan bu hususun bu defa file çıkacağı kuvvetle muhtemeldir. Bu maçtan sonra Kocaeli muhtelitinin teşkil edilerek hariceten en kuvvetli takımlarla temas edilmesi düşünülmektedir.

Deniz müsabakaları kolaylıkla Beykoz takımını Adapazarına gelmesi eyüle burakılmıştır.

Fenerliler Yalova'ya Gidiyorlar

Fenerbahçe kulübü tarafından yarın için çıtıp bir deniz gezintisi tertip edilmiştir. Kulübün bugüne kadar kazandığı şampiyonluk ve birincilikleri kutulamak maksadıyla yapılmakta olan bu gezintiye bütün Fenerliler iştirak edeceklerdir. Tenezzül için Akay idaresinin (Pendik) vapuru kiralanmıştır. Vapur yarın saat 13 te köprüden kalkacak. Kadıköyüne de uğranılmak suretile Yalova'ya gidilecek, orada eğlenceler, yüzme ve tenis müsabakaları yapılacaktır.

Almanya'da Futbolcular Müthiş Bir Kaza Geçirdiler

Berlinden bildiriyor:

Yukarı Palatna da Nümburgde yirmi iki kişiden mürekkep bir futbolcu kaflesini getirmekte olan bir kamyon devrilmştir. İki kişilerin hepsi yaralanmıştır. Bunlardan birkaç tanesinin yaraları ağırdir. Bir tanesinin de hayatı tehlikededir.

Av Sporü

Denizli, 18 — Halkevi avcular kolu 200 kişilik bir avcı kafillesi bugün Gerzile mevkinde avcılar bayramını yapıp ve avlanmıştır.

Düzce ve Bolu futbolcuları bir arada

1933 Yılı Yüzme Şampiyonluğunda Kocaeli Sporcularının Dereceleri
Kaynak: Son Posta, 19 Ağustos 1933, s. 7.

Ek 9:

Türkiye Yüzme Birincilikleri

İstanbul Mıntakası Türkiye Yüzme Müsabakalarında Birinciliği Kazandı

Dün Modada yapılan Türkiye yüzme birinciliklerine Ankara, İzmir, Kocaeli, Bandırma ve İstanbul mıntakakası yüzücülere iştirak etmişlerdi. Dünkü yüzmelerin ekser birinciliklerini İstanbul mıntakası kazandı. Kocaeli mıntakası da diğer mıntakalardan daha büyük bir varlık olduğunu kazandı; birkaç birincilik ve müteaddit ikinciliklerle ispat etti.

Bu suretle, puvan hesabına göre, İstanbul mıntakası biriciliği, Kocaeli mıntakasında ikinciliği kazandı.

Müسابakaların neticeleri şunlardır:

100 metre (İstanbul) birincel, (Kocaeli) ikincel.

100 metre hanımlar; (İstanbul) birincel, (Kocaeli) ikincel.

100 metre sırt üstü; (İstanbul) birincel, (Kocaeli) ikincel.

100 metre kurbagalama; (Kocaeli) birincel, (İstanbul) ikincel.

200 metre serbest; (İstanbul) birincel, (Kocaeli) ikincel.

400 metre serbest; (İstanbul) birincel, (Kocaeli) ikincel.

4×200 bayrak; (İstanbul takımı) birincel, (Kocaeli) ikincel.

Kuleden atlamakta: (İstanbul) birincel.

Bu müسابakalarda da İstanbul birinciliği kazanmıştır.

İngilizlerin Kabul Edecekleri Şüpheli

Teğrinie vvelde Londrada yapılacak İtalya - İngiltere milli maçının tehiri için İtalyan futbol federasyonunun müracaatine İngilizler henüz muvafakat cevabı vermemişlerdir. Maçın iki ay sonraya tehirine İngiliz idarecilerinin razı olacakları şüpheli görülmektedir.

Avrupa'da Atletizm Şampiyonası

İtalya'da yapılan Avrupa atletizm şampiyonasında Fransızların genç mukavemetçisi Roşar 5,000 metrelik koşuda bütün rakiblerini yenmiş ve Fransızlara şerefli bir Avrupa birinciliği kazandırmıştır.

Avrupa Lik Maçları Başladı

Bir İtalya hariç, Avrupanın ekseri yerlerinde lik maçlarına başlanmıştır. Fransada geçen senenin kupa şampiyonluğunu kazanmış olan takım şimdilik en sonuncu gelmektedir.

Dünkü müسابakalara iştirak eden Ankara mıntakası güzücüleri

1500 metre serbest (İstanbul) birincel, (Bandırma) ikincel.

100×200×100 bayrak (Kocaeli takımı) birincel, (İstanbul) ikincel.

Atlama müسابakaları: (İstanbul) birincel, (İzmir) ikincel.

Hanımlardan: (İstanbul) birincel, (Kocaeli) ikincel.

Dünkü yüzmelere iştirak eden üç mıntaka, sağdan itibaren: Kocaeli, İstanbul ve İzmir güzücüleri

1934 Yılı Yüzme Şampiyonluğunda Kocaeli Sporcularının Dereceleri
Kaynak: Son Posta, 15 Eylül 1934, s. 7.

EK: 10

Ada Gençler Birliği Kocaeli Şampiyonu Oldu

Şampiyonluğu kazanan Adapazar Gençler birliği takımı

Kocaeli vilâyet mıntaka şampiyonluk maçları bu cuma yine İzmitte yapılmıştır. Kasabamız Gençlerbirliği takımile İzmit İttihatspor kulübü arasında cereyan eden eden şampiyonluk maçına pek ço ehemmiyet verilmiştir. Birinci haftayimde 12inci dakikada geçler penaltıdan bir gol yapmışlar ve yirminci dakikada ikinci golü yapmaya muvaffak olmuşlardır. İkinci hafta ise İzmit İttihatspor kulübü ancak bir gol yapmışlardır. Neticede (1-2)Ada Gençlerbirliği galip gelerek 933 senesi mıntaka şampiyonu olmuşlardır.

Maçı İstanbuldan gelen Âdil Giray B. idare etmiştir. Bunun için kasabamız gençleri Âdil Giray beyi hakemliğini çok dürüst yaptığından dolayı alenen tebrik ediyorlar.

Kaynak: Son Posta, 24 Ağustos 1933, s. 8.